

ŠILTA PAVAKARĖ

Poeto Jono Aisčio šešiasdešimtąjį gimtadienį minint

KAZYS BRADŪNAS

Šilta pavakarė, tartum lelijų kvapsnis, Pasklidusi svaiginančiu kvaitu, Giedra, kaip kūdikio šypsny per sapną, Nerūpestinga, kaip Watteau.

Labai gyvai prisiminė šitas Jono Aisčio poezijos posmas, kada mes (brolis, maniškė ir aš) šių metų pilnose saulės atostogose, liepos mėn. 7 d., nekubėdami kasdieniniu fordu ku braukėme į pietus nuo Baltimorės Washingtono link. Buvo jau toks dienos metas, kada vėl anot to paties Aisčio —

O saulės spinduliai, kaip miežių varpos, Nusvyra žemėn aukso akvotais.

Skubėti nebuvo ko. Ir kelionė ne turistinė. Keliolika metų gyvenus Washingtono pašonėje, juk visas dešimtmetis kartų ten lankyta, visas, kas yra įdomesnio, matyta. Sostinėje užplanavę būti tuo metu, kada įstaigų ir įmonių žmonės, jau parėję iš darbų, jau pavakarieniavę, prisėda vakariniam atsikvėpimui. O mūsų suokalbį yra aplankyti Joną Aistį jo šešiasdešimtojo gimtadienio proga. Važiuojam tokioj nuotaikoj kaip į atleidus. Net su tokiais atlaidiniais lauknešėliu, kuriame paguldėta pora butelių prancūziško vyno ir baltas, lietuviškas sūris.

Turime dar gerą pusvalandį laiko. Naujas, platus greitis, pavadintas Park Way, vingiuojasi žaliu, daug kartų matytu, bet nenusibodusiu gamtovaizdžiu. Daug kas kaip tame, daina virtusiame Aisčio eilėrašty. Matome ir lauką, ir kelią, ir pievą, ir debesėlių tankų išą, tik nebėra kryžiaus, šilo juostos mėlynos ir anos dainos graudumo...

Mintys kažkaip savaime nuklysta į anuos laikus, kada mes buvome nepagydomai literatūros liga susirgę gimnazistai, o Aistis, tada dar rašęs Jonas Kossu - Aleksandravičius, savo "Imago mortis" knygoje 1933 metais rašė:

Nėsu vis taip džiaugsmingą žinią, Tartum Atėnams Maratoną — Širdis dar šaukia: Tempo! Finiš!
O man jau dvidešimt aštuoni!

Šiame numery:

- Jono Aisčio 60 metų sukaktį minint.
- Jono Aisčio eilėraščių.
- Neužbaigtas tautos epas.
- Dail. J. Bagdono studijoje.
- Havajų Arkadija.
- Tarp publicistikos ir mokslo.
- Atviras laiškas lietuviškai spaudai.
- Chaim Soutine garsas ir keistenybės.
- Lituanistikos Instituto organizacija ir planai.
- Nauji leidiniai ir filmų įvairumai.
- Moterų gyvenimas.

Geltonsnapiai šeštakai anuomet skaitėme šią poeto knygą ir svaigome jos burtuose. Gyvo Aisčio dar nebuvome matę. Tačiau eilutėje suminėti "dvidešimt aštuoni" mums kažkaip atrodė, kad tai yra jau seno žmogaus amžius. Ir kaip keista — dabar, kada važiuojame susitikti su šešiasdešimties metų Aisčiu, tiesiog negalim jo įsivaizduoti kitokio kaip dvidešimt aštuonerių. Tik žinoma, mums dabar tie "dvidešimt aštuoni" jau atrodo pati žaliausia jaunystė.

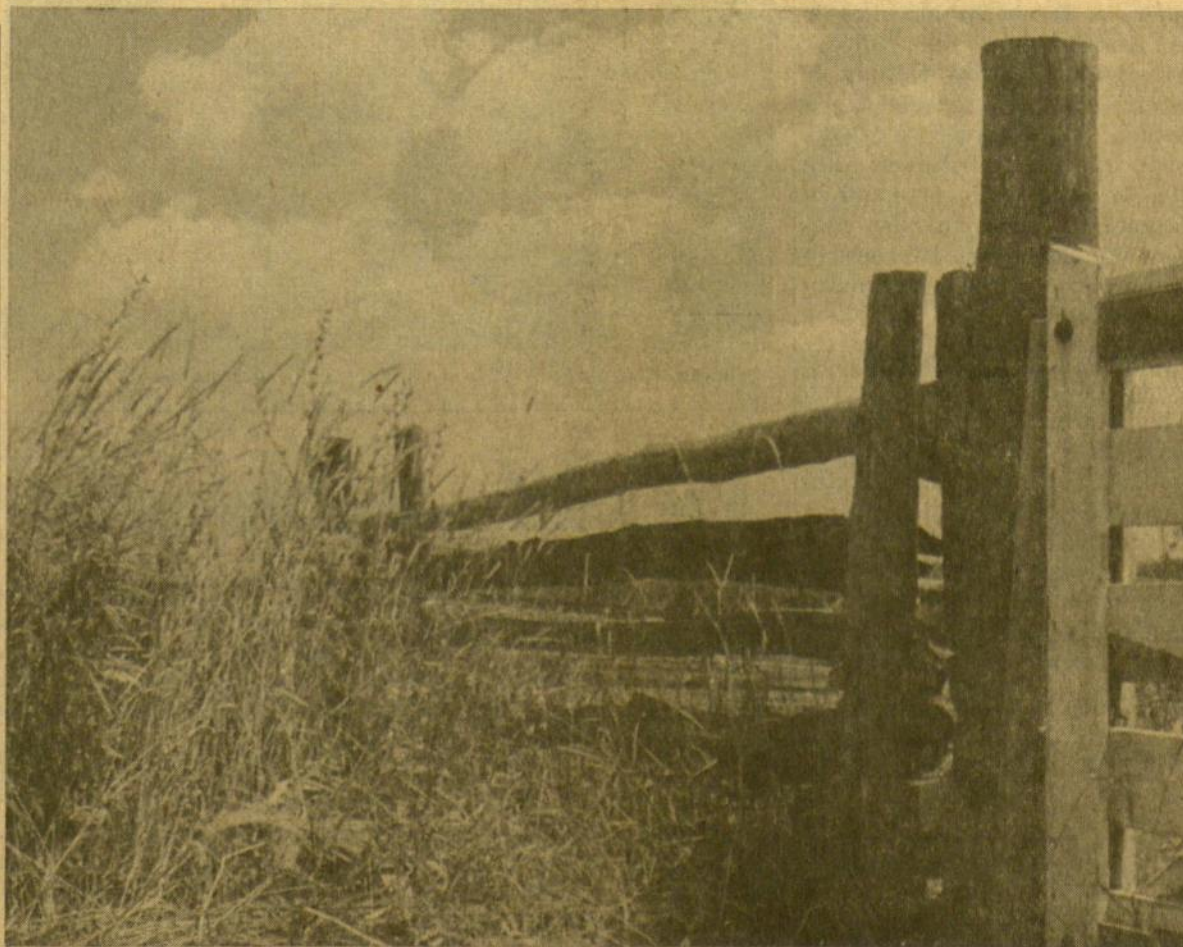
O tada Vilkaviškio gimnaziją buvo apėmus tikra literatūrinė karštligė. Vien gimnazistai (kurių toje gimnazijoje buvo vos trys šimtai) naujos Aisčio knygos nupirkdavo kelias dešimtis egzempliorių. Jį skaitydavom kartą kartais, knygos nepasidalindami. Deklamuodavom, dainuodavom ir poetą sekdam ne vien tik savuos eilėraščių, bet ir... O už to daugtaškio slepiasi toks nutikimas. Vienų metų advente į gimnazijos rengiamą literatūros vakarą iš Kauno atvažiavo Aistis, Miškinis ir Vaičiulaitis. Tada mes ir pamatėme pirmą kartą gyvą Aistį. Išvydome jį nedidelio ūgio (vaizdavomės aukštesniu), o kadangi buvo žiema, tai poetas vilkėjo tokiu, vos žemiau kelių paltu, su kailine apikakle. Paltas aiškiai liudijo Kauną, nes čia Vilkaviškyje tokio su-

Jonas Aistis

kirpimo dar nebuvome pastebėję. O mūsų, gimnazistų, palteliai buvo ilgi, kone iki žemės, labiau primenant kareivių "šinėlius". Gi mano ir tas pats buvo jau nepataisomai nutrintas.

Po ano literatūros vakaro, artėjant Kalėdų atostogoms, išsiprašiau iš tėvų nupirkti man medžiagą naujam paltui. Tarp švenčių dienomis nuėjau pas mūsų kaimo galulaukėse gyvenantį didelio garso siuvėją Liudviką Broką ir jam ilgai dėsčiau, kokį man tą paltą pasiūti, kaip uždėti apikaklę ir visa kitą. Grįžtant po atostogų gimnazijon, paltas buvo kaip nulietas. Visai toks pat, kaip regėtasis Aisčio. Su juo tikėjaisi nustebinti savo kambario draugą, bendraklasį Juozą Gražulį, tur būt, patį didžiausią Aisčio gerbėją, jau įsigijusį šaunaus poeto, beletristo ir vertėjo vardą moksleivių spaudoje. Bet, kai iš namų tėvas jį atvežė Vilkaviškin, visa mano puikybė ir planuotas siurprizas

Nokstanti vasara

Nuotrauka Juozo Mažeikos

dingo — Juozas vilkėjo taipgi naujinteliu paltu, dar labiau panašiu į Aisčio negu manasis...

Paskendę šitokių prisiminimų šnektose, lenkiame Washingtono miestą iš rytų pusės ir artėjame į pietrytinius jo priemiesčius. Pradedame lyg ir truputį baimintis. Juk tikriausiai šviesuoliška sostinės lietuvių kolonija bus prisiminus jų tarpe gyvenančio ryškiausiojo mūsų poeto Jono Aisčio šešiasdešimtąjį gimtadienį. Juk vis dėlto Aistis! Be abejo, šia proga jų bus užeita kaimyniškai poetui paspausti ranką, gal net automobilii nebus vietos kur pastatyti. Ir kaip čia mes dabar?

Gal bus ne pagal aukštąjį etiketą?...

Tačiau prie Aisčio pastogės ramu ir tuščia, kaip laukuose per sekmadienio sumą. Šeimninką namuose randame vienut vieną. Žmona Aldona su jauna ja šeimyna išvažiavusi lankyti giminių Kanadon, o sukaktuvi tiesiamė rankas, sveikiname jubiliatą ir pakeliame prancūziškąjį už poeziją, poetą ir ateitį. Išalkbėjus, prasitariame ir apie ankstesnės mūsų "baimę" rasti šiandien čia ir daugiau mūsų šiekį. Šnekus poetas tik numoja ranka:

— Jeigu, va, šitaip kukliai ir bičiuliškai, tai miela ir ma-

lonu. Betgi vašingtoniečiai lietuviui man buvo užsimoję šia, ne mano nupelnyta proga suaruoti iškilmingą ir didelį balių. Atsisakiau. Ir prisipažinsiu kodėl. Mat, esu padaręs, kas liečia visokiąsias viešą linksmybę, beveik gavėnios apžadus. Ir šitokiose aplinkybėse, Karo metais gyvenau vokiečių okupuotoje Prancūzijoje. Man gilų įspūdį padarė šiaip daugelio nerimtu laikomas Prancūzijos jaunimas. Per ketverius okupacijos metus nemačiau aš jo nei šokančio, nei kaip nors kitaip viešai besilinksminančio. Tai buvo akivaizdus rezistencinės dvasios demonstracija ir kietas prancūzo užsispyrimas. Tada ir tariu sau: kol negrįšiu laisvon Lietuvon, gana visokios apgaunamos ir iškilmingos linksmybės.

Jubiliejinės dienos mūsų pokalbio temos dabar klajoja po neaprepiamus literatūros laukus. Poetas jautriai džiaugiasi nūdieniniais lietuvių rašto laimėjimais ir pats dar vis didina kūrybinį kraitį. Tai su dideliu atidumu ir su spalvinga istorine perspektyva jau kuris laikas jo rašomas romanas "Šūkano apgaubtos, tolimosios prūsų praeties. Poetas yra baigęs ir dvylikos apmąstymų ciklą "Mano giminės giesmė", kurių vieną spausdiname ir šios dienos Kultūriname Drauge.

Jubilato, kaip ne viena proga galėjome patirti, esama ne vien tik literatūrinės uždarmos žmogaus. Jis atviromis akimis seka visą mūsų kultūrinio gyvenimo platumą, domisi mūsų visuomeniniais, net politiniais klausimais, lukštena nūdieninės filosofinės minties raidą ir stengiasi suvokti ateities pasaulio kontūrus. Visame šitame gausių problemų spiečiuje poetas turi jų atžvilgiu ir savas, kartais net neįprastai originalias nuomones, kurias jis pokalbyje gyva ir savaip vaizdinga kalba perteikia.

Šį kartą jis buvo neseniai baigęs skaityti Antano Maceinos naują knygą "Niekšybės paslaptis". Tad ir užkliuvome už niekšybės sąvokos aplamai ir už begalinio įvairių niekšybių derliaus mūsų dvidešimtame (Nukelta į 2 psl.)

Jonas Aistis

IS CIKLO

Mano giminės giesmė

II APMĄSTYMAS

Ne mano giminės garbės,
Ne didybės,
Ne žygių didžiū
Ir ne jos milžno grobio
Dabar pasigendu,
O vienos
Tiesos tiltai
Ir teisybės...

Ne kraujo upelių,
Ne lavonų kalnų,
O valios
Ir noro gyventi,
Ne žygių,
Pilkos
Kasdienybės:
Paprastos šviesiaplaukės mergaitės

Su pynelių sijonu,
Su žalvario
Ar sidabro
Įmantriais pakabučiais,
Su karoliais
Ir segėm,
Su žiedais
Ir daina,
Kurka skamba laukai,
Ežerai ir šilai:

tu nesulauksi,
jaunas berni,
kad aš drebsčiau,
kaip žalia rūtelė,
aš tavęs jauno
jau atsilensiu,
jau atsilensiu
saulės slenksčiais,
dienelės pazarčiais...

Ne nusiaubtos šalys,
Ne sodybų degėsiai
Ir belaisvių varomos voros,
Ne tvirtovių išgrautos
Sienos man rūpi,
O žvalus,
Šaunus vaikinas
Ir jo:
bėras žirgelis,
tymo balnelis,
sidabro pentinėliai
Dainomis ataidėję
Ir iš žemės įsčių
Pavasarij patvinusios upės
Išplauti į paviršių.

Man rūpi
Paprasta
Ir kasdienė būtis:
Lipdomas,
Žiedžiamas puodas,
Sėjamas,
Valomas laukas,
Dievybei pilamas kalnas,
Viskas, viskas —
žyglai ir niekšystės,
Pasiauksimas ir išdavimas,
Garbė ir gėda,
Meilė ir neapykanta,
Gyvenimas ir mirtis...

Man kietai ir rūpi
Ne garbė,
Ne didybė,
O tiesa ir teisybė:
ir nuoga,
ir karti,
ir kieta,
bet visa!

Kertinė Parastė

NEUŽBAIGTAS TAUTOS EPAS

Stovime ant slenksčio 25 metų liūdno Lietuvos nepriklausomybės praradimo sukakties. Ir kai iš šimtmečio ketvirčio žvelgiame atgal į horizontuose beslypinčius tautos laisvės rūmus, juose mums atsiskardena dainos ir karių gretos, vedamos gražiai nuau-gusių ir dar gražiau apsirėdžusių karininkų, įsifubuota ginklų fondo akcija, pakili, patriotinė nuotaika, skelbianti tautos nenurimimą be Vilniaus, ištikimybę Baltijai ir t. t. Ir net vienintelio nepriklausomos Lietuvos universiteto pavadinimas, aplenkiant pirmąjį lietuvių literatūros klasiką K. Donelaitį, plačiapetį Lietuvos švietėją M. Valančių ir kitus, mums mini karvedį, kurio žingsniai skambėjo tarp Baltijos ir Juodųjų jūrų... Tokia į gyvenimą žengė laisvoji Lietuva. Karingai, patriotiniai nusi-teikusi.

Tačiau, kai ginklai tapo išmušti iš tautos rankų ir laisvė priešų sumindžiota, kai laisvos Lietuvos vardas išbrauktas iš žemėlapių, Lietuvą kultūringojo pasaulio tarpe atstovauti pasiliko Donelaitis, Čiurlionis, visa eilė mūsų rašytojų, dailininkų ir aplamai kultūrininkų. Tegų laisvoji Anglija būna ištrinta iš pasaulio — ją amžiais atstovaus Shakespeare'as, Italija — Dantė, Vokietija — Goethė ir t. t. Tokia jau pasaulio šventoji tiesa — labiausiai amžiams išlieka dvasiniai turtai, kūryba. Mūsų laisvoji Lietuva, regis, dar nespėjo į tai tinkamo dėmesio atkreipti...

Bet likimas lėmė, kad kariškai ir pabrėžtinai patriotiškai auklėta tauta, atėjus laikui, fiziniai sukūrė didį kraujo epą, kuris laisvajam pasauliui dar nėra visapusiškai pristatytas ir kurio reikšmė tik ilgesnių dešimtmečių laikotarpyje turės stipriau išryškėti. Tas epas — tai Lietuvos partizanų vestų laisvės kovų laikotarpis, prasidėjęs 1944 metų vasarą ir nusitęsęs iki 1956 m., kada galutiną viltį laisvės kovai tęsti atėmė Vakarų neparemtas Vengrijos sukilimas. Tai epas, žiauresnis už Pirčių, Katyną, Dachau, Buchenvaldą ir kitus pragarus, kurių vaizdai pasirodo televizijoje, dar vis tebeskambdami žmonių lūpose...

Kaip sutiko Vakarų lietuvis tautos, pasilikusios namuose, kraujo epą? Greitai išpiko J. Daumanto dokumentinės "Partizanų" knygos abi laidas, savo tarpe rado gyvų idealistų, kurie ryžosi vykty ir mirti, ruošė partizanų minėjimus, apeigas prie jų simboli-nių kapų. Vakarų lietuvis tikrai atliko karišką - patriotišką pareigą toje dvasioje, kurioje jis buvo augintas laisvos Lietuvos dienomis.

Bet kai J. Daumantas su savo vyrais atnešė pavergtos

Lietuvos tikinčiųjų laišką šv. Tėvui ir laišką tremties lietuviams, kai tie skaudūs laiškai buvo išversti į įvairias kalbas ir atskirais leidiniais plačiai paskleisti po žmones, mes sa-voje kalboje jų neišleidom jokia atskira brošiūrėle, mes jų parankėje neturim ir dabar, gal būt, net jau esame pamiršę laiškų turinį. Savo nuotai-komis, gal būt, esame jau la-bai toli nuo tų skaudžių do-kumentų, kurie, kaip relikvija, turėtų būti šalia šv. Rašto kiekvieno lietuvių namuose. Štai kur ir yra atitrūkimas nuo Donelaičio, nuo Valančiaus ir nuo tų dvasinių tra-dicijų, kurios turėtų byloti amžinesnį tautos išlikimą.

Gal lietuvių tauta kada nors iš šio kraujo epo susi-lauks ir graikiškos "Ilijados" ar suomiškos "Kalevalos" apimties veikalo. Dar konkre-tesnis dalykas — tai lietuviš-koji opera su libretu iš Lietu-vos partizanų epochos, ku-ri, berods, jau yra rašo-ma. Sukilimų parodoje praėjusį pavasarį Čiurlionio gale-rijoje pastebėjom, kad daili-ninkų kūriniuose paskutini-oji tautos kovų ir kančių epopėja dar nebuvo pakankamai stip-riai perkelta į drobė ar skulp-tūrą. Ir tikriausiai dėl to, kad dar neturėta pakankamos lai-ko perspektyvos, reikalingos monumentaliems kūriniams.

Iševijos muzikinio gyvenimo aktyvas, artėjant šimtme-čio ketvirčiui nuo Lietuvos laisvės netekimo, į kurios rė-mus įeina ir paskutinisysis fi-zinis tautos kraujo epas, ryž-tasi jį ryškiai paminėti. Tik ne gedulingais paradais, ne kalbomis prie simbolinio Lie-tuvos partizano kapo, bet di-deliu, sunkiu, retu, monumen-taliu ir iškilmingu kūriniu — Verdi "Requiem" ir nauja tau-tine komp. Br. Markaičio, SJ, kantata "Vilniaus varpai", kur visi tautiniai simboliai, tautos kančios, kovos ir ver-gijos numetimo pastangos įsi-lieja į viltingą Vilniaus varpų gaudimą. Šis užmojis, iškilęs iš lietuvių operos veržlios ini-ciatyvos, yra ryškus posūkis į mūsųose naują Vakarų kul-tūros tradiciją masine prasme, kur dideliu, giliai vertingus įvykius reikia paminėti tikrai brandžiais, monumentalaus gar-so kūriniams.

Tad ir reikia nuoširdžiai pa-sidžiaugti, jog šiuo keliu su-ka iševijos lietuviui, keliu, kuriuo nuo seno eina kultū-ringosios tautos. Muzikinis - intelektualinis įvykis deramai primins ir pagerbs ne tik žu-vusius už Lietuvos laisvę, bet ir Lietuvos laisvės dienas, ku-riose buvo visuotinai įžiebta anoji dvasia, kuri, nelaimių dienoms atėjus, gal būt, su-lūgurs ir nemirštamą tautos kraujo epą. Ateinantiems lai-kams dar lieka didis uždavinys — įkūnyti jį kūrybinėje plot-mėje.

VI. Rm.

Tarp publicistikos ir mokslo

Pr. Pauliukonio istorijos mokymo metodiką aptariant

Pr. Pauliukonis, ISTORIJS MOKYMAS. 161. rankraščio teisėms Pedagoginis literatūros institutas, Chicago 1963. Kaina \$2.

Yra toks senas, iš romėnų laikų paveldėtas posakis: knygos turi savo likimą (habent sua fata libelli). Tuo posakiu norima pažymėti, kad pasirodę knygos ar šiaip rašiniai atsispindi ta visuomeninė aplinka su savo polinkiais ir ideologija, kurioje autorius gyvena. Knygos yra gyvenamojo laiko atspindžiai, ir jų likimą bei sėkmę lemia visuomeniniai polinkiai bei kultūriniai poreikiai.

Publicistikos pavojus

Mūsų čionykštėje rašijoje, ypač žymūs gyvenamieji ir atmenamos praeities laikai. Jos tautos, dažnai susietos su paliktu kraštu, reiškia tėvynės ilgęsi ar pergyvenimus, svetur kuriantis ar įsikūrus. Labiausiai aiškėja išeišvikiškos gyvenimo pobūdžio tautos praeities skirtose rašiniuose. Juose lyg atgyja romantinė kryptis, kur linkstama idealizuoti praeities laikai ir skatinama skaitytojo meilė jiems. Tuo būdu praeitis sudabartinama ir jos dėstymas virsta lyg ir publicistika.

Dabartinė mūsų tautinė emigrantinė buitis ryškiai atsispindi istoriko **Prano Pauliukonio** parašytame veikle: „**Tautos istorijos mokymas**“, išleistame rankraščio teisėmis. Pedagoginio literatūros instituto (1963). Kaip iš autoriaus pasakymo žangoje aiškėja, veikalo tikslas nurodyti Lietuvos istorijos mokytojų, kaip anas, ja turi panaudoti tautiniam jaunimui mokymui. Uždavinys nelygingas, ir jo siekiant, šūniku išsilaikyti mokslinėje plotnėje, nenukrypstant į publicistiką.

Štai autoriaus gražiai ir su įsijautimu parašyti pirmos dalies 4 pirmieji skyreliai dviejų įprastai publicistikai. Čia ne tiek įrodinėjama, kad istorija yra tautos auklėjimo priemonė, kiek kalbama, kad ji turi tokia būti. Autorius ne tiek dėsto, kaip yra, bet kaip turi būti. Po šių imperatyvinių skyrelių seka penktas ir šeštas skyreliai, tikrai instruktivūs, kalbantieji apie istorijos dėstymą Lietuvoje ir kitur.

Svarbi antroji veikalo dalis — dėstymo tikslai, turi nevy-

JUOZAS JAKSTAS

kusią pradžią, kur kalbama apie religingumą, dorinimą ir estetiką. Pirmiausia prasikiša apologetinis tikslas, kalbant apie Katalikų Bažnyčią Lietuvoje, kas vargu ar tinka šiam veikalui. O kalba apie dorinimą ir estetiką priklauso jau publicistikos sričiai. Gera nuskaitas materialinis mokymo tikslas. Formalinis tikslas, rodos, kiek per daug plačiai užgriebtas. Pvz. sąvairankiškumo auklėjimas nėra specifiskai istorijos mokymo tikslas; o kalba apie socialinių jausmų auklėjimą jau nukrypsta vėl į publicistiką. Paskutinis skyrelis (4), Praeities atkūrimas, geriau tinka materialistiniams tikslams nei formaliniams.

Vienu, pritariant, kitur abejojant

Trečioje knygos dalyje — dėstymo būdai ir priemonės, kur kalbama daugiau apie mokymo techniką, būtų praverte, šalia mokytojo pasakojimo ir klausimo būdo, dar iškelti pasikalbėjimo, kur mokytojas leidžia patiems mokiniams pasisakyti kokių jo parinktu, planetiniu dalyku. Autoriaus pavadintas laboratorinis būdas, gal geriau būtų tik vadinti seminariu būdu, kaip įprasta aukštesiose mokyklose vadinti. Tinkamai išdėstytas vadovėlio pavartojimas šalia kitos istorinės literatūros, paveikalo, brėžinių, lentelių. Bet patarimas duoti mokiniams rašyti fiktyvinius dienoraščius apie praeitį nesektinas. Mat, tuo mokiniai tik bus pratinais lengvapėdiškai atkurti istorinę tikrovę. Nereikalingas baigiamasis skyrelis apie istorijos vadovėlių, nes tai pakartojimas skyriaus apie knygas.

Dailiniai ir rašytiniai šaltiniai

Ketvirtoji dalis — laikas ir vieta, vykę nurodymai mokytojų, apie chronologijos mokymą ir apie supažindinimą su žemėlapiu. Gaila, kad autorius, kalbėdamas apie žemėlapius, pamiršo seną J. Gabrio Lietuvos žemėlapi, o praleido J. Andriaus sudarytą ir J. Kapočiaus išleista į sieninį, skirtą pirmo-

je eilėje mokykloms. Šiai daliai, rodos, netiktų skyrius apie šaltinius. Jei vis dėlto parūpo šioje vietoje tai apibūdinti, tai būtų reikėję kalbėti apie dvi šaltinių rūšis: apie dailinius ir rašytinius. Dailiniai šaltiniai praverčia ne vien tiems laikams, „kai žmonės dar nemokėjo rašyti“. Jie eina greta su rašytiniais šaltiniais. Juk apie kūrinius, gyvenusius šiaurės vakarų žemaičiuose IX a., sužinome iš Rimberto kronikos ir iš Apulio iškasenų. Kalbant apie skirtumą tarp šaltinių ir istorinės literatūros reikėjo pažymėti, jog čia turima galvoje vien rašytiniai šaltiniai; nes tik jie tegali būti gretinami su literatūra. Nėra jau toks ryškus skirtumas tarp istorinės literatūros ir šaltinių, kaip autorius mano.

Pastabos apie biografijų dėstymą (V dalis) gan vykusios. Tik patarimas skystum charakterizuoti asmens gyvenimą laikotarpį neturėtų būti mokytojo pasektas. Mat, laikotarpis turėtų būti esmingai įpintas į pačią biografiją ir tuo būdu asmuo parodytas laiko fone. Žinoma, autoriaus pridėta minėtų asmenų lentelė gali būti keičiama ir papildoma.

Trumpai apie atskiras knygos dalis

VI dalis — istorijos pamokos planas — visai praktiška, kur teikiama pavyzdinė pamoka pradžios ir aukštesnės mokyklos mokytojų. Svarbi ypač dalies pradžia (1, 2 sk.), duodant bendrus nurodymus pamokos vedimo reikalu. Tuo tarpu konkretūs pavyzdinės pamokos perdavę išstogus ir vargiai reikalingos. Juk nėra reikalo duoti sukratyto karnio nuryti.

VII dalis — kalba apie istorijos mokytojo privalumus tinka mokytojų aplamai, o ne vien tik istorijos dėstytojui. Autoriui reikėjo apsiriboti tik istorijos mokytojų būtinomis ypatybėmis ir neiti į platumas. Manding, reikėjo šioje vietoje pabrėžti istorijos mokytojo būtiną ypatybę — jo visuomeniškumą, jo nuolatinę ir gyvą domėjimąsi dabartinis visuomeniniu gyvenimu. Tik būdamas visuomeniškas, jis tegalės sėkmingai pinti pareitį su dabartimi ir tuo istoriją lyg ir aktualinti.

VIII dalis — tautos istorijos išgyvenimas, skirtas pavaizduoti priemonėms, per kurias moksleiviai turėtų pajusti praeitį ir ją išgyventi. Autorius šioje vietoje kalba apie tautines šventes, tradicijas, giesmes, ženklius ir paveikslus. Rodos, nederėtų kalbėti apie tris himnus, nes himnų kiekviena tauta bei valstybė turi vieną. Kitos šalia jo giedamos melodijos, kad ir ypatingai žmonių mėgiamos ir prasmingomis laikomos, tegali būti vadinamos tik giesmėmis. Itin patraukia skaitytojų dėmesį originalus Gedimino stulpų simbolinės reikšmės aiškinimas. Būtų buvę pravartu ta proga pasakyti šį tą ir apie Gedimino stulpų istoriją.

Apelkritai, Pr. Pauliukonio tautos istorijos mokymo vadovas yra kiles iš praktikos ir skirtas mokyklos praktikai. Autorius nesileidžia į teoretinius išvedžiojimus, nepaiso daug taisyklių klausimais literatūros, bet labiau tenkinasi savo patirtimi. Jis teikia istorijos mokytojų lengvą vadovą, vietomis nukrypstantį į publicistiką, bet vis dėlto naudingą, pamokas planuojant ir jas dėstant.

Pažinimu pasiekiamas tik pasaulio randama tikrovė, o absoliutinė būties atsiskleidžia tik tikėjimu.

— K. Jaspers

Senamiesčio gatvė

Nuotrauka Algimanto Kežio, S. J.

Atviras laiškas lietuviškai spaudai

Vertas visos lietuviškos spaudos dėmesio straipsnis buvo atspausdintas „Draugo“ kultūriname priede (1964 liepos 18 d. Nr. 168). Straipsnio pavadinimas: „Patriotizmas ir egoizmas“, arba — kiek iš tikrųjų mes aukojame. Jo autorius — tik dvi didžiosios raidės L. D.

Straipsnis rimtas, objektyvus, kultūringas, neužmirštinais ir gyvybingais svarbus lietuvių egzistencijai. Mano supratimu, kiekvienas lietuviškas laikraštis šio straipsnio privalėtų perduoti savo skaitytojams; ar tai atitinkamų komentary formoje, ar santraukos būdu. Pagal to straipsnio autorių, kiekvieno lietuvių pareiga yra aukoti, o lietuvių vybei aukoti reikia su dar didesniu duosnumu ir pasišventimu. Juk ir didžiausias lietuvis — šyktaulis nesitiki, kad lietuvių reikalams pinigų aukoti koks izraelitas, airis ar koks kitas amerikietis. Patys lietuvių turime paremti visus gyvybingus lietuviškus reikalus. Ir turime juos remti ne trūpiniais, bet visu kaupu ir iš širdies. Mūsų pasididžiavimui turime jau šimtus lietuvių, galinčių važiuoti į Europą ir tai kelionei paskirti tūkstantį ar daugiau dolerių. Būtų daugiau negu gėda, jeigu toks lietuvis, važiuojantis į Europą ar į kitą panašią kelionę, nepaskirtų nors dešimt procentų kelionės išlaidų lietuviškiems reikalams. Visi žinome, kad tūkstančiai lietuvių jau gali surengti šaunius balius ir turėti brangias atostogas. Bet begaliniai liūdina, kad iš tokių tarpo tik labai mažas procentas atiduoda atitinkamą duoklę lietuvių.

Ano minėto straipsnio autorius yra didelis tolerantis, neprievartauja aukotojo savo pažiūrai, bet pataria apsispręsti pagal išmonę aukojant ar lietuvių Fondui, ar tiesioginiai L. Bendruomenėi, ar kokiam lietuvištinėi mokyklai, ar kuriam kitam lietuviškam reikalui bei liet. religiniam užmojiui, kaip Šiluvos koplyčiai Washingtono ir panašiai. Bet aukoti reikia, aukoti ir nesigailėti, o ypatingai nesigailėti padam lietuviškos kultūros labui.

Straipsnio autorius suskirsto lietuvių aukotojus į 3 grupes. Pirmoji — kurie viskam aukoja, kurių dėka visi lietuvių reikalai ir išsilaiko, bet jų skaičius nedidelis. Antroji grupė — kurie neturi ir negali aukoti, iš jų, žinoma, niekas nieko ir nelaukia. Trečioji grupė — tai tie, kurie turi, bet jokiam lietuviškam reikalui neduoda arba duoda labai, labai mažai. Turime apgailestauti, kad ši trečioji grupė yra, tur būt, pati gausiausia. Aš manau, kad čia būtų spaudos ir spaudoj ra-

liai, besikreipia į merdėjančius lietuvių, kad jie atsibustų ir nebijotų prisipažinti lietuviams. Jeigu J. F. Kennedy, būdamas ir Amerikos prezidentu, nesibijojo viešai prisipažinti airiui, apklankę savo prosenelių tėvynę ir ją didžiosiai, tai ir mes kiekvienas turime didžiuotis ir jautis garbingais Lietuvos vaikais. Ir dar daugiau, nuosirdžiai ir su kaupu bei nuolatiniu remti lietuviškus reikalus. Būtų didelė mūsų tragedija, jeigu pritrūktume lietuviškų reikalų rėmėjų. Tada nukentės ir visas lietuviškasis gyvenimas: lietuviška spauda pritrūks skaitytojų, lietuviška knyga neteks pirkėjų, lietuviškos organizacijos nebeturės narių, kurie kovotų už Lietuvos laisvę, jos žodį ir kultūrą.

A. Razina

1964. VII. 23.

— o —

• Lenkijoje išleista apybraiža apie Donelaitį. Lenkijos - Sovietų Sąjungos draugija Varšuvoje išleido Z. Stoberskio kritikinę apybraižą „Kristijonas Donelaitis lietuvių kultūros ir literatūros fone“. Pacituoti ir komentuoti (žinoma, pagal marksistinę kryptį) Donelaičio „Metai“.

Ofiso HE 4-1414, Rez. RE 7-6867

DR. B. GAIZIŪNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė akušerija ir moterų ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val.: kasdien 1-3 ir 6-8 val. vak.
Šešt. 2-4 v. p. p.
Trečiadieniai uždaryta

Ofiso tel. PR 8-2220

Namų — rez. PROspect 8-0081

DR. JANINA JAKSEVIČIUS
JOKSA
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirmad., antr., ketvirt. ir penkt. nuo 11 iki 1 v. ir nuo 4 iki 7 v. v. Šeštad., nuo 1 iki 4 val.

Tel. ofiso PO 7-6000, rez. GA 3-7278

DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street

Val.: kasdien nuo 1-4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiadienį, šeštadienį, uždaryta.

Tel. G.Rovehill 6-1595

DR. ALDONA JUŠKA
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTE
PRITAIKO AKINIUS
2422 West Marquette Road

Valandos: 9-12 ir 7-9 v. p. pagal susitarimą. Išskyrus trečiadienį, uždaryta.

Ofiso PR 6-1795, Rez. TR 3-0281

DR. ALG. KAVALIŪNAS
VIDAUS IR KRAUJŲ LIGOS
2300 West 51st Street
Oakley Medical Arts
Pirm., antr., ketvirt. ir penkt. nuo 2-4 ir 6-9 ir pagal susitarimą.

Ofiso ir buto tel. OLYmpic 2-1381

DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero

Atostogos iki rugpjūčio 2 d., praeis kreiptis į dr. P. Kisielių.

Tel. RELiance 5-1811

DR. WALTER J. KIRSTUK
(Lietuviai gydytojas)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3925 West 59th Street

Val.: Pirmad., antr., ketvirtad. ir penktad. nuo 12-4 p. p. 6:30-8:30 val. vak. Šeštad. 12-4 val. trečiadienį, uždaryta.

Tel. ofiso ir buto OLYmpic 2-4159

DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Street, Cicero

Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak. Išskyrus trečiadienį, šeštadienį 12 iki 4 popiet.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
KEDIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTE
2156 South Western Avenue
Pirmad., antr., ketv. ir penktad. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6 v. — 8 val. vakar. Trečiadienį, nuo 11 val. ryto — 1 v. p. p. Šeštad. 11 val. ryto iki 3 val. p. p. Ofiso tel. RE 7-1468, Rez. tel. 239-2919.

DR. C. K. BOBELIS
Inktų ir šlapimo takų chirurgija
Tel. 695-0533 — Elgin
425 No. Liberty Street, Route 25, Elgin, Illinois
Valandos pagal susitarimą

Tel. ofiso HE 4-5849, rez. 388-2233

DR. PETER T. BRĄZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street

Val.: pirm., ketv. 1-4, vakar. 7-9, antr., penkt. 1-5, trečiadienį, šeštadienį, uždaryta.

Tel. ofiso HE 4-5758; Rez. HI 5-3225

DR. S. IR M. BUDRYS
GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
Bendra praktika ir Alergija
2751 West 51st Street
Valandos: pirm., antr., ketv. 2-9 val. penktad. 10 v. r. iki 9 v. v. Šeštad. 10 v. r. iki 1 p. p. Ligonius priima pagal susitarimą.

Tel. ofiso 735-4477; Rez. PR 8-6900

DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCINIS LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BLDG.
6449 So. Pulaski Rd.
Valandos pagal susitarimą

Rez. GI 8-0873

DR. W. M. EISEN-EISINAS
AKUŠERIA IR MOTERŲ LIGOS
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepiama, skambinti MI 3-0001.

DR. JULIA MONSTAVIČIUS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
VIDAUS LIGOS
10748 S. Michigan, Chicago 28, Ill.
Telef. ofiso: Pullman 5-6760
Namų: Beverly 8-3946
Priėm. val.: kasdien 6-8 v. v. Šešt. 1-4 p. p. ir trečiadienį, uždaryta.

Tel. CE 6-0720 arba 283-4600

DR. C. K. PAULIS
DIAGNOSTIKA IR VIDAUS LIGOS
Monroe Building, Suite 709
104 South Michigan Avenue
Valandos susitarus telefonu

Tel. RE 7-8818

DR. ALBINA PRUNSKIS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
Ofisas 2659 W. 59th Street

VALANDOS: 2-4 p. p. ir 6-8 p. p. Trečiadieniai ir šeštadieniai uždaryta.

Tel. ofiso PR 6-7800; Namų 925-7697

DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPEC. VIDAUS LIGOS
5159 South Damen Avenue

Valandos: 1-9 p. p. Išskyrus trečiadienį, šeštadienį 10-5 v. p. p.

Ofiso telefonas — CL 4-2421

DR. AL. RAČKUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4307 South Kedzie Avenue
(Kampus Kedzie ir Archer)

VAL.: kasdien nuo 2 iki 8 val. vak. Trečiadienį, šeštadienį, uždaryta.

DR. ZIGMAS RUDAITIS
SPEC. ORTOPEDINES LIGOS
2745 West 69th Street
Priešais Sv. Kryžiaus ligoninę

VAL.: Pirmad., antr., ketv. penkt. nuo 9 iki 11 v. ryto ir nuo 6-8 v. v. Šeštad. nuo 2-4. Trečiadieniai ir kitu laiku susitarus telefonu.

Telef. REPUBLIC 7-2290.

DR. ANT. RUDOKAS, Opt.
Tikrina akis ir pritaiko akinius keičia stiklus ir rėmus
4455 S. California Ave., YA 7-7381
1 val. p. p. iki 8 v. v. kasdien; trečiadienį, šeštadienį, nuo 10 v. r. iki 1 popiet.

Rez. tel. PR 9-6730

DR. L. SEIBUTIS
Inktų, pūslių ir šlapimo takų chirurgija
Ofisas: Naujas adresas: 2454 West 71st St. (71-os ir Campbell Avenue kampas), tel. 776-2880; 30 N. Michigan Ave. Suite 808, tel. CE 6-7764. Valandos pagal susitarimą

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. RELiance 5-4410
Rez. tel. G.Rovehill 6-0017

Valandos: 1-3 p. p. ir 6-8 p. p. Penkt. iki 1-3 p. p. Trečiadienį ir šeštadienį, pagal sutartį.

Ofiso telef. CLIFFside 4-2890
Resid. telef. WAlbrook 5-3099

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir specialia chirurgija
4644 So. Ashland Avenue

Valandos: kiekvieną dieną 2-4 ir 6-8 val. vak. Trečiadieniai ir šeštadieniai uždaryta, pirmąją pagal susitarimą, šeštadienį nuo 2 v. iki 5 v. v.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA IR MOTERŲ LIGOS
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St. Tel. PROspect 8-1223 ar PR 6-5577

Ofiso val.: Pirm., antr., trečiadienį, penkt. nuo 2 iki 4 ir nuo 6 iki 8 v. v. Šešt. 2-4 v. v. popiet ir kitu laiku — pagal susitarimą.

Of. tel. HE 4-2123, Namų GI 8-6195

DR. V. P. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Prilimnėja ligonius tik susitarus. Val. 2-4 p. p. ir 6-8 p. p. Trečiadienį, uždaryta.

Telefonas — G.Rovehill 6-2823

DR. A. VALIS-LABOKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2524 West 69th Street
Specialybė: AKUŠERIA IR MOTERŲ LIGOS
VALANDOS: 1 iki 4 ir 6 iki 8 v. v. Trečiadieniai uždaryta

Tel. PROspect 6-9400

DR. ONA VASKEVIČIUS
(VASKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
6248 So. Kedzie Avenue
Ofiso val.: kasdien: 2-4; 6-8. Šeštad. nuo 2 iki 4 v. Trečiadienį, uždaryta.

Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-3150

DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street

Val.: 2 iki 4 v. p. p. ir 7 iki 8 v. v. Trečiadienį, uždaryta.

DR. P. Z. ZALATORIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1821 South Halsted Street
Tel. ofiso CA 6-0257, rez. PR 6-6652
Rez. 6600 So. Ashland Avenue
Val. 11 v. ryto, iki 2 v. p. p. 6-7 v. v.

TAI BUS ŠI RUDENI, O GAL ŠIA VASARA

Dailininką J. Bagdoną New Yorko studijoje aplankius

PAULIUS JURKUS

New Yorko lietuvių dailininkų šeima padidėjo dar vienu nariu — iš Washingtono atvyko Juozas Bagdonas. Šis miestas traukia visus Amerikos dailininkus. Traukia ir lietuvius, nes tik čia galima daugiausia pamatyti, nes tik čia geriausia proga kitiems pasirodyti. New Yorkas jau yra ne tik Amerikos, bet ir viso pasaulio meno miestas.

J. Bagdonas yra keliaujantis dailininkas. Jungtines Amerikos Valstybes pasiekė iš Vokietijos per Kolumbiją, kur dešimtį metų mokytojavo, turėjo savo tapybos, keramikos studijas. Įsikūręs Washingtone, D. C., irgi buvo atidaręs keramikos studiją - dirbtuvę, turėjo galeriją, kur rengdavo įvairių dailininkų parodas, turėjo ir dabar tebeturi tapybos studijas. Iš tos studijos su naujais kūriniais yra aplankęs beveik visas didesnes lietuvių kolonijas Amerikoje ir Kanadoje.

Dabar ėmė ir atvykti į New Yorką. Ne visam, tik laikinai. Įsikūrė Richmond Hill sekcijoje ir savo studijos pristatymui buvo sukvietęs lietuviškos publikos.

Karštą ir tvankią dieną aplankiau ir aš dailininką. Besama linksmo žmogaus, žemaičio. Mokėsi Plungės ir Telšių gimnazijoje, kol išvyko į Kauno meno mokyklą. Ją baigęs, ilgai buvo Lietuvių dailininkų sąjungos reikalų vedėjas, rengė parodas įvairiuose Lietuvos miestuose.

Prie elektros šviesos

Jo studijoje praviros duryš ir darželį. Taigi, nei šviesos, nei oro nestingia. Šiaip didelę pagarbą reiškia elektrai. Washingtono, savo studijoje, tapo tik naktimis prie elektros, nes šviesa — nesikeičia. "Jei tapyčiau impresionistiškai, tai reikėtų kraustyti į dienos šviesą, dabar — mano menas abstraktus ir net visus gąsdina", — juokiasi dailininkas ir pasakoja, kaip jo abstraktas formas vadina "kringeliais".

Tapyba ir skulptūra

Studijos pasieniais jau sudėta nemaža paveikslų, užkšti vienas už kito. Vienam kampe

J. Bagdonas Tapyba (aliejus)

pradėta ir cementinė skulptūra. Kai teptukas nusibosta, griebiasi geležies ir cemento, lanksto ir lipdo, kol sukuria modernias, abstraktas skulptūras. Bet dabartinis New Yorko oras su savo karščiu ir drėgme nepalankus skulptūros darbui.

Dailininkas buvo pažėręs ant ilgo suolo daug tūbas, pats suklupęs ant grindų, nusitvėręs didelį teptuką, apžiūrino paveikslą.

Mėgsta jis didelio formato paveikslus. Washingtono tokias drobes kala tiesiai prie sienos ir tada tapo. Čia to negali padaryti. Čia jis ištempia drobę ant porėmio. Jei paveikslas įsitenka, tai užkelia jį ant suolo ir tada pasileidžia žaisti spalvomis. Jei paveikslas didokas, tenka jį pasidėti ant grindų ir net keliais eiti aplink, kad užbaigtum apatines dalis.

Rengiasi parodai

Dailininkas tuoj sumerkė teptukus ir, baigęs kūrybinį darbą, pradėjo pokalbį apie kūrybą. Jis nori New Yorke surengti parodą.

— Kada ir kur?
— Tai bus ši rudenį, o gal — šią vasarą. Gal bus lietuvių dienos proga, rugpiūčio 23. Paroda, žinoma, tęstųsi kur kas ilgiau, keletą savaitių. Paroda bus vienoje iš New Yorko galerijų. Dabar dailininkas ir nori padirbėti ir sukurti visus parodos paveikslus.

— Ar daug baigėte?
Dailininkas nusijuokė. Taip, paveikslų aplink nemaža, bet jie nebaigti. Dar jie vedami prie pabaigos. Užbaigus kartais tenka ir parduoti.

Spalvų dinamika

Paveiksluose vyrauja gelsvos, rudos spalvos — šilti optimistiški tonai. Tamsių kontrastuojančių spalvų neperdaugiau. Gelsvuose ir tamsiuose pustuose blykčioja šviesos, lyg saulės spindulys prasiveržtų pro vandenį ir palieštų žolę.

Spalvos dedamos plačiu teptuku, peiliu. Dailininkas dirba be jokių eskizų, tiesiai, vadaudamasis savo vidaus balsu. Pirmoje vietoje ieško judesio, kuris dailininką labiausiai vilioja. Judesiai pinasi įvairiais ritmais, duodami paveikslams daug oro ir erdvės.

Tie judesiai bei ritmai pagauda žiūrovą ir maloniai neša į

J. Bagdonas

Kompozicija (tempera)

Jis daugiausia tapo aliejumi,

bet turi ir temperos ir pastelės kūrinių. Pažymėtini keli kūrinių, nutapyti ant grindų kilimų. Jie dekoratyvūs, drąsių spalvų ir aštrių formų.

New Yorke yra daug meno galerijų ir daug dailininkų. Prasiimušti nėra taip lengva. Kitiems dailininkams dažnai padeda įvairios organizacijos,

bendruomenės. Lietuviai dailininkui tenka nuogom rankom, vienui vienam įsiveržti į šią meno "tvirtovę". Tai kiek reikalauja gabumų ir drąsos! Reikia ir saviškių paramos. Juo daugiau mūsų dailininkų išgarsės, juo mums patiems bus jaučiau, drąsiau ir prasmingiau.

nesuvokiamas fantazijos pasaulius. Jo spalvų formose žiūri, rėsi kalnų plyšius, upelius, paukščių sparnus ir kitokius fantastinius judančius pavidulus. Dail. J. Bagdonas savo abstraktu nenori, kaip kiti modernistai, nei gąsdinti, nei nustebinti, nei tikrovę deformuoti į surrealistinį vaizdą. Dailininkas nori pasidžiaugti spalva, jos judesiu, nori pasidžiaugti tais plotais, kuriuos per dieną nutapo. Todėl jo paveikslų dinamika, jų įtampa ir jų koloritas yra salkingas, neperdėtas. Jo paveikslai žiūrovui pasilieka jaukus ir draugiški. Gali šio meno nesuprasti, jo nepriimti, nesutikti su juo, bet vis tiek išeinant tave palydės šiluma, simpatija, kuri dvelkia iš kiekvieno kūrinio. Tai dailininko asmens bruožai.

Jis daugiausia tapo aliejumi,

bet turi ir temperos ir pastelės kūrinių. Pažymėtini keli kūrinių, nutapyti ant grindų kilimų. Jie dekoratyvūs, drąsių spalvų ir aštrių formų.

New Yorke yra daug meno galerijų ir daug dailininkų. Prasiimušti nėra taip lengva. Kitiems dailininkams dažnai padeda įvairios organizacijos,

bendruomenės. Lietuviai dailininkui tenka nuogom rankom, vienui vienam įsiveržti į šią meno "tvirtovę". Tai kiek reikalauja gabumų ir drąsos! Reikia ir saviškių paramos. Juo daugiau mūsų dailininkų išgarsės, juo mums patiems bus jaučiau, drąsiau ir prasmingiau.

nesuvokiamas fantazijos pasaulius. Jo spalvų formose žiūri, rėsi kalnų plyšius, upelius, paukščių sparnus ir kitokius fantastinius judančius pavidulus. Dail. J. Bagdonas savo abstraktu nenori, kaip kiti modernistai, nei gąsdinti, nei nustebinti, nei tikrovę deformuoti į surrealistinį vaizdą. Dailininkas nori pasidžiaugti spalva, jos judesiu, nori pasidžiaugti tais plotais, kuriuos per dieną nutapo. Todėl jo paveikslų dinamika, jų įtampa ir jų koloritas yra salkingas, neperdėtas. Jo paveikslai žiūrovui pasilieka jaukus ir draugiški. Gali šio meno nesuprasti, jo nepriimti, nesutikti su juo, bet vis tiek išeinant tave palydės šiluma, simpatija, kuri dvelkia iš kiekvieno kūrinio. Tai dailininko asmens bruožai.

Jis daugiausia tapo aliejumi,

bet turi ir temperos ir pastelės kūrinių. Pažymėtini keli kūrinių, nutapyti ant grindų kilimų. Jie dekoratyvūs, drąsių spalvų ir aštrių formų.

New Yorke yra daug meno galerijų ir daug dailininkų. Prasiimušti nėra taip lengva. Kitiems dailininkams dažnai padeda įvairios organizacijos,

bendruomenės. Lietuviai dailininkui tenka nuogom rankom, vienui vienam įsiveržti į šią meno "tvirtovę". Tai kiek reikalauja gabumų ir drąsos! Reikia ir saviškių paramos. Juo daugiau mūsų dailininkų išgarsės, juo mums patiems bus jaučiau, drąsiau ir prasmingiau.

nesuvokiamas fantazijos pasaulius. Jo spalvų formose žiūri, rėsi kalnų plyšius, upelius, paukščių sparnus ir kitokius fantastinius judančius pavidulus. Dail. J. Bagdonas savo abstraktu nenori, kaip kiti modernistai, nei gąsdinti, nei nustebinti, nei tikrovę deformuoti į surrealistinį vaizdą. Dailininkas nori pasidžiaugti spalva, jos judesiu, nori pasidžiaugti tais plotais, kuriuos per dieną nutapo. Todėl jo paveikslų dinamika, jų įtampa ir jų koloritas yra salkingas, neperdėtas. Jo paveikslai žiūrovui pasilieka jaukus ir draugiški. Gali šio meno nesuprasti, jo nepriimti, nesutikti su juo, bet vis tiek išeinant tave palydės šiluma, simpatija, kuri dvelkia iš kiekvieno kūrinio. Tai dailininko asmens bruožai.

Jis daugiausia tapo aliejumi,

bet turi ir temperos ir pastelės kūrinių. Pažymėtini keli kūrinių, nutapyti ant grindų kilimų. Jie dekoratyvūs, drąsių spalvų ir aštrių formų.

New Yorke yra daug meno galerijų ir daug dailininkų. Prasiimušti nėra taip lengva. Kitiems dailininkams dažnai padeda įvairios organizacijos,

bendruomenės. Lietuviai dailininkui tenka nuogom rankom, vienui vienam įsiveržti į šią meno "tvirtovę". Tai kiek reikalauja gabumų ir drąsos! Reikia ir saviškių paramos. Juo daugiau mūsų dailininkų išgarsės, juo mums patiems bus jaučiau, drąsiau ir prasmingiau.

nesuvokiamas fantazijos pasaulius. Jo spalvų formose žiūri, rėsi kalnų plyšius, upelius, paukščių sparnus ir kitokius fantastinius judančius pavidulus. Dail. J. Bagdonas savo abstraktu nenori, kaip kiti modernistai, nei gąsdinti, nei nustebinti, nei tikrovę deformuoti į surrealistinį vaizdą. Dailininkas nori pasidžiaugti spalva, jos judesiu, nori pasidžiaugti tais plotais, kuriuos per dieną nutapo. Todėl jo paveikslų dinamika, jų įtampa ir jų koloritas yra salkingas, neperdėtas. Jo paveikslai žiūrovui pasilieka jaukus ir draugiški. Gali šio meno nesuprasti, jo nepriimti, nesutikti su juo, bet vis tiek išeinant tave palydės šiluma, simpatija, kuri dvelkia iš kiekvieno kūrinio. Tai dailininko asmens bruožai.

Jis daugiausia tapo aliejumi,

NAUJI LEIDINIAI

● Vytas Volertas, GYVENIMAS YRA DAILUS. Romanas. Išleido Lietuviškos knygos klubas, 1964 m. Spausdino Draugo spaustuvė, 4545 W. 63rd St., Chicago, Ill. 60629. Aplanką piešė Paulius Jurkus. Knyga 242 psl., kainą \$2.50. Pusėtinai užsirekomendavęs su pirmuoju savo romanu "Upė teka vingiais", autorius šiame naujame atidengia vieną, labai originalų senosios lietuvių išeivių kartos charakterį, kuris savo veido ryškumą ir savo paslaptimi stipriai patraukia skaitytoją. Volertas šį charakterį lyg ir atkasa dar iš U. Sinclair "Džiunglių" epochos, tačiau jo bruožus ir vaizduojamus įvykius tapo daug švelnesnėmis ir lyriškesnėmis spalvomis. Anot knygos romano aplanko, "Kaip savo romane Upė teka vingiais, taip ir šiame, autorius lieka ištikimas sau pačiam — jis tartum stebėtojas tik praveda pro mūsų akis veikėjas, nedarydamas sprendimų, bet palikdamas skaitytojui tokius sprendimus pasidaryti".

● L. Dambriūnas, LIETUVISKAS AUKLĖJIMAS SEIMOJE. Išleista Lietuvių Fondo lėšomis, 1964 m. Chicagoje. Spausdino Draugo spaustuvė. Leidinys 36 psl., kainą 50 centų. Leidinio antraštėje įvardintos problemos rūpesčiuose jau ir anksčiau turėjome kur atsiminti: tai buvo dr. Juozas Girniaus knyga "Tauta ir tautinė ištikimybė" ir Vaclovo Čičiūno "Tautinis auklėjimas šeimoje". Tačiau anie veikalai buvo daugiau ar mažiau studijiniai ir plačios apimties. Mums lig šiol vis trūko trumpo, tiesiog katekizminio šio klausimo sprendimo. L. Dambriūnas čia minimu leidiniu mums ir duoda labai parankų, labai kondensuotą, tačiau atsargiai išmąstytą ir realiu gyvenimu pagrįstą šio pobūdžio klausimų nagrinėjimą. Knygelės turinys suskirstomas į šias pagrindines dalis: Įvadas — Lietuvių išeikymas išeivijoje, I — Priešmokyklinis auklėjimas, II — Mokyklinio laikotarpio auklėjimas, III — Bendros metodinės pastabos. Gale dar pridedama rekomenduotinų vaikams knygų sąrašas. Leidinys būtinas kiekvienai šeimai. Gaunamas "Drauge".

HAVAJŲ ARKADIJOJE

VALERIJONAS JAKAS, Chicago, Ill.

Antstovyvesnioje savo apybraižoje (žr. š. m. kovo mėn. 14 d. Kultūriname Drauge) esu plačiau rašęs apie Havajų valstybės Oahu salą ir jos sostinę Honolulu, kurios jau yra smarkiai civilizacijos palastos. Neuoostabu, nes Oahu saloje gyvena 2/3 visos Havajų valstybės gyventojų. Toje pagrindinėje saloje gyvenama nelaisviau kaip Japonijos ar Anglijos salose. Į ją atvykęs, veržlus baltasis kibo į darbą ir su japonų, kinų, filipinų ir kt. rytiečių pagalba perdirbo polineziškas dausus.

Turistų laimė, kad dar yra Havajų salyne salų, kurios gimė iš jūros dugno, vulkanų žaidimui purkšiant lavą, mažiau palieštų civilizacijos. Su Havajais nori susipažinti turistai labiausiai vertina (be aprašytų mano ankstyvesnioje apybraižoje) dar Didžiąją salą, Maui ir Kauai. Šios salos ne tik skiriasi viena nuo kitos gamtos įvairenybėmis, bet jose dar taipgi neišnyko idiliška ramybė ir paprastumas. Čia dar galima pasijusti, lyg būtum kadaise poetų išgarsintoje klasiškoje Arkadijoje.

Salų panorama iš lėktuvo

Su tomis salomis susipažinti sąlygos yra labai geros. Tarp Honolulu ir salų kursuoja net trijų bendrovių lėktuvai. Pasirinkau tos kompanijos lėktuvą, kuriam talkinant, galima vieną dieną paeisursuoti po visas sa-

Havajietė šoka mėnulio šoki

las. Be to, ši bendrovė turistų tarpe yra populiari ir jau yra skraidinusi tūkstančius tokių smalsuolių. Tam tikslui yra naudojami britiški dvimotoriai, propeleriniai "Dove" lėktuvai. Lėktuve telpa 11 keleivių. Kiekvienam keleiviui yra langas stebėti atogrąžinės panoramos mėlynus kalnus, žydrius jūros peizažus. Įdomesnėse vietose lėktuvas nusileidžia visai žemai. Kai kuriose salose lėktuvas pasils, leisdamas keleiviams paeisursuoti ir įžymybes apžiūrėti.

Per ananasų ir mirties salas

Lanai sala mus nustebino savo neato gražine išvaizda. Jokių palmių nesimato, tik pušys ir krūmokšniai. Sala išraižyta tvarkingais ananasų laukų ruožais. Tarp tvarkingų ruožų palikti keliukai įvairioms plantacijoms mašinoms pravažiuoti. Lanai sala yra Dole bendrovės nuosavybė. Joje išauginama 1/5 visų Havajų ananasų. Lėktuvas sukinėjasi virš salos. Vienur, raudonoje, geležies persunktoje žemėje jau prinoke ananasai, kitur derva įmirkytu juodu popierium nukloti laukai. Iš popieriaus skylių kyšo nauji daigai. Dervotas popierius prilaiko purią žemę vėjuose, sulauko drėgmę ir jaunus ananasų daigus apsaugoja nuo piktžolių.

Pušimis apaugęs Lanai City yra tipiškas plantacijos miestelis. Jis priglaudžia plantacijos administraciją ir darbininkus. Taip pat salos pakraščiuose matyti daug specialiai sodintų pušų ir eglių. Tie medžiai apsaugo ananasų laukus nuo vėjų, kurie prieš keliasdešimt metų buvo bebaigia nupūsti visą salos derlingą dirvožemį į jūrą. Matyti ir galvijų bandų, besiganančių ganyklose.

Už 50 mylių nuo Lanai salos yra nedidelė Kahoolowe sala, visiškai be augmenijos, riogso tik vulkaninės uolos. Šios salos jau niekas nesirūpina apsaugoti nuo nuolatinių vėjų. Vėjai pučia raudonų dulkių debesį į jūrą. Kahoolowe salą dar populiariai vadiną mirties sala. Ji buvo talkiniu karinių bombonešių lakūnams, kai jie buvo čia apmokomi Antrojo pasaulinio karo metu. Pa-

sakojama, kad dar saloje ir dabar yra apšiai nesprogusios amunicijos. Dėl to joje žmonės negyvena, bet net yra uždrausta į ją įsikelti. Atrodo, kad jokių pavojų nesprogusi amunicija nesukelia tik laukinėms ožkoms, kurios trepinėja po uolas. Lėktuvas, perskridęs mirties salą, pradėjo kilti aukštin ir pasuko Didžiosios salos kryptimi.

Didžiausioje, aukščiausioje ir dar augančioje saloje

Didžioji sala yra labai kontrastinga ir yra tokia didelė, kad savo plotu yra didesnė už visų likusių kitų salų plotus, sudėjus juos draugėn. Šios salos gamtos stebuklai (vulkanai, džiunglės, orchidėjos) jau nuo senų laikų vilioja turistus. Galima sakyti, kad Didžioji sala ir yra davusi pradžią Havajų turizmui.

Puikioje nuotaikoje, besiklausydami lakū no padėję aiškinimų, skrendame į Konos pajūrį. Paaikškinimai yra lyg pakartojimas pamirštų buvusių geologijos pamokų gimnazijoje. Konos pajūryje mūsų laukia pusryčiai. Aplankome lakūną kabinėje. Pasižvalgome iš priekinio lango. Migloti debesys dingsta. Virš vandenyno plauko balti debesėliai. Tikimės, kad bus puiki diena. Nusileidžiame Kailua aerodrome. Automobilu nuvežami pusryčiauti. Iš valgomosios kambario puikus reginys į Kailua įlanką. Ekskursuojame po apylinkes. Visur idiliška ramybė, jautiesi tikrai kaime. Jei ne keli modernūs viešbučiai, tai galima būtų visai pasijusti kaip senoje romantiškoje Polinezijoje.

Konos pajūris garsus ne tik puikiomis žvejojimo sąlygomis, nes pagaunama daug marlinų ir dolfiņų, bet Kona garsi ir savo Havajų istorija bei tradicijomis. Čia dar galima pamatyti liekanas - griuvėsius pagoniškų šventyklų, šalia naujai atsiradusių

krikščionybės ženklų — mažų dailių bažnyčių. Karalystės laikotarpio eksponatų galima rasti buv. karalių rūmuose Hulihea. Šie rūmai dabar paversti muziejumi. D. Britanijos lėšomis pastatytas paminklas ženkliną drąsaus navigatoriaus, Havajų atradėjo, kpt. Cook žuvimo vietą. Jį havajiečiai pasi-tiko kaip dievą, o po kiek laiko, kilus kivirčams, jis buvo havajiečių nužudytas.

Apylinkėse daug gėlių, auga įvairių atogrąžinių vaisių. Auga garsusis duonmedis. Duonmedžio vaisiai yra dideli, apvalūs. Kai iškepami, turi duonos skonį. Matyti nemažai kavos medžių. Labai skanios pupelių kavos išauginama už 5 1/2 milj. dol. į metus.

Tik Konos pajūryje — slėnyje yra didelė vandens problema. Mat, tos apylinkės yra apsuptos aukštų vulkanų viršūnėmis. Iš vieno šono kišasi Mt. Hualalai viršūnė, kuri pakilusi 8,251 pėdas nuo jūros lygio.

(Nukelta į 4 psl.)

Kiekvieną salos miestelį puošia misionierių palikti krikščionybės ženklai — mažos, dailios bažnytelės.

CHAIM SOUTINE GARSAS IR KEISTENYBĖS

70 metų nuo dailininko gimimo ir 20 metų nuo jo mirties paraštėje

1964 m. sukanka 70 metų nuo itin pagarsėjusio (ypač po mirties) dail. Chaim Soutine gimimo, už kurio paveikslus dabar jau mokama po 25,000 svarų sterlingų ir daugiau.

Dailininko tėviškė istorinėje Lietuvoje

Apie šį dailininką, 1943 m. mirusį Paryžiuje, parašė ilgą straipsnį londoniškis "The Sunday Times" žurnalas (1963 m. rugsėjo 15 d. laidoj), kur pabrėžiama, jog Soutine gimęs Lietuvoje, Smilovičių kaime, ten ir užaugęs žydo siuvėjo šeimoje ir tarp žydų, nes minėtas kaimas daugiausia buvęs apgyventas tos tautybės žmonėmis. Smilovičiai iš tikrųjų yra jau labiau istorinė, o ne etnografinė Lietuva, Minsko apylinkėje.

Chaim Soutine kelias į dailininkus garsenybes buvęs sunkus ir vargingas. Jis, kaip ir jo tėvai, buvęs neturtingas. Tėvas buvo siuvėjas, o sūnų norėjo išmokyti batsiuviu. Tačiau sūnaus pasiryžimas būti dailininku sumaišė tėvo planus.

Pasinaudodami minėto straipsnio mintimis, nors sutrauktai, pėrbėgsime to dailininko gyvenimą.

Skurdai ir tamsi vaikystė

Jau dvidešimt metų suėjo, kaip nebėra Chaim Soutine gyvųjų tarpe. Jis mirė 1943 m. Paryžiuje nuo skilvyje turėtų žaizdų. Su tomis žaizdomis jis kovojęs beveik visą savo gyvenimą. Šiaip jau Soutine iki savo mirties nedaug kam buvo žinomas. Netgi jo gimimo data vienų nurodoma 1893, kitų — 1894 m.

Nors gyvas būdamas, Soutine, kaip pradžios garsėti, galėjęs turėti draugų, bet jis jų neieškojęs. Jeigu su kuo ir draugavęs, tai tik su tokiais, kurie praeityje buvo matę daug vargo, kaip ir jis pats. Kūryboje jis priskiriamas ekspresionizmo tradicijoms. Jo paveiksluose daug tragikos, daug sukrypusių vaizdų, pesimistinių nuotaikų, kovulsinių sukrėtimų ir pn.

Soutine'o tėvo šeimoje buvę iš viso 13 asmenų ir trylika būrų, kurioms pamaitinti niekad nebuvę pakankamai maisto. Turėtojų gryčioj jie miegodavę po du, po tris lovose, ant suolų ir ant žemės, pasitiesę šiaudinius šienikus. Tokioj šeimoj ir tokioj aplinkoj sunku buvę palaikyti švarą, todėl visur veisėsi blakės ir kitokie gyviai.

Kokio nors kultūrinio auklėjimo, spaudos ar literatūros taipgi nebuvo, išskyrus vieną kitą religinio turinio žydišką knygą. Vėliau, jau gyvendamas Paryžiuje ir prasimušęs į gy-

PRANYS ALSENAS

venimą, Soutine savo gimtąjį kaimą pavadinęs "purvina skykle", kur žmonės niekada nebuvo matę pianino ar kokio muzikos instrumento. O pvz. piešimas tai tiesiog buvęs uždraustas žydų religiniais įstatymais.

Per Vilnių į Paryžių

Vienok Chaim Soutine iš pat mažens nieko kito negalvojęs,

Ch. Soutine Besimeldžias žmogus

kaip tapti dailininku. Būdamas tik septynerių metų, kažką iš motinos virtuvės nudžiovęs ir pardavęs, kad nusipirktų spalvotų pieštukų. Būdamas 16 metų, jau nutapęs portretą vieno iš tame kaime gyvenančio puskvailio - idioto...

Pagaliam iš išsiplėšęs iš šeimos glėbio, truputį mokėsis pai-

šybos Minske ir vėliau nukakęs į Vilnių. Tenai trejetą metų lankė meno mokyklą. 1913 m. su vieno daktaro parama atsirado Paryžiuje ir įstojo į Ecole des Beaux - Arts (Cormon klasę). Niekas nežino ir sunku išsiaiškinti, iš ko Soutine pragyveno, mokymasis Vilniuje, o taipgi pirmuosius trejetą metų Paryžiuje.

Tik po 1916 m., kada Soutine, kaip šiek tiek prasitrynęs ir prsimokęs dailininkas, atidarė savo studiją "La Ruche" (Bičių avilys) pastate, jis pasidarė jau daugiau kam žinomas, suėjo į pažintį su Chagall'iu, Lipchitz'u, Modigliani ir kt., taip pat kovojusiais dėl savo egzistencijos ir dėl savo ateities. Pradžioje ji parėmė Chagall, kuris jau tada buvo šiek tiek prasimušęs, įteikdamas Soutine'ui truputį pinigų, o Modigliani supažindino jį su savo darbų pardavimo tarpininku Zborovskiu. Šie draugai pakėlė Soutine'o pasitikėjimą savimi. Jis jau buvo bepradėjęs rasti daugiau draugų, ne tik atkilusių iš anuometinės Rusijos, bet ir italų dailininkų, tapančių Paryžiuje ir pasinėrusių į šio miesto bohemiską gyvenimą. Buvo bepradėjęs išgėrinėti ir Soutine. Deja, atsinaujinę "ulceriai" skrandyje priverstė jį laikytis abstinencijos.

Ivertintas vienu žvilgsniu

Kai Soutine jau buvo 30 m. amžiaus, vis dar vargingai tebe gyvendamas, manė nieko gero negalįs nutupyti, tuo labiau paveikslų išbaigti. Jo darbas tada susidomėjęs meno kolekto-rius, milijonierius dr. Albert C. Barnes, milijonus sukrovęs iš-

Chaim Soutine

Namas ir medžiai (1934)

Dar jaunas Chaim Soutine savo gimtajame kaime prie "šabatu" papiautos vištos, kuri, deja, buvo nedažnas patiekalas ant Soutine stalo šeštadieniais dėl didelio tėvų neturto ir labai didelės šeimos. Vėliau Soutine buvo labai pamėgęs naudoti tapybos modeliais negyvus paukščius ir gyvulus.

rastu vaistu "Argyrol". Barnes vos tik pamatęs Soutine'o paveikslus, taip jais susižavėjęs, jog pabrėžęs, kad čia esama naujo genijaus. Soutine, anot Barnes, esąs tikras Cezanne'o, Renoir'o ir Matisse'o ipėdinis. Tada milijonierius Barnes panoro pamatyti patį Soutine. Dailininkas buvo rastas besėdintis kažkuria kavine su vienu kitu draugu, lygiu sau, susivėlęs, apdriskęs, nešvarus. Barnes liepęs Soutine'ui tučiuojau išsimaudyti vonioj. Tuomet jau nupirkęs visą eilę jo tapybos darbų, suradęs komfortišką vietą jo dailės studijai ir pasiūmęs apdriskėję pas gerą siuvėją, kad pasiūtų jam padory kostiumą. Nuo tada Soutine jau pasidaręs "panašus į padorų žmogų", tuo labiau į dailininką. Netgi jis pats vėliau stengėsis nepasirodyti, kad tokiu "bomu" kada nors buvęs...

Nežiūrint to, Soutine charakteryje buvo ir liko tam tikrų keistenybių. Jis pvz. labai mėgęs tapyti gyvulių lavonus. Kartą (atrodo, inspiruotas Rembrandto) savo studijon atsigabenęs negyva, nulupta oda jautį ir ėmęs jį tapyti įvairiausiose padėtyse. Padaręs net keturis didelius tos skerdienos paveikslus. Tačiau greit lavono mėsa pradėjusi baisiai dvokti... Kaimynai pakėlė didelį triukšmą. Bet Soutine dar vis nenorėjęs tos pūvančios mėsos išmesti, nes pūdamas mėsa keituisi savo spalva, o tai reiškė dar "dėkingesnį" modelį tapybai. Pagaliau kaimynai pakvietė sanitarijos inspektorius, ir pūvančią jaučią lavoną iš studijos bū-

vo išgabentas... Minėta Rembrandto inspiracija siejama su tuo, jog Louvre taipgi yra šio dailininko - garsenybės jaučio palaikų paveikslas...

Paliktųjų kūriniių problemos

Kita Soutine'o keistenybė: jis labai retai savo tapytus paveikslus atžymėdavo savuoju parašu. Savo darbus jis pavesdavęs atžymėti pirkėjams ir tarpininkams, užrašant jo pavardę apačioj kūriniui. Dėl tos tad priežasties dabar esą atsiradę daug netikrų su Soutine'o vardu paveikslų, tapytų jo stiliumi įvairių pasekėjų, arba tiesiog nukopijuotų Soutine'o darbų, padedant po jais Soutine'o parašą.

Esą ir tokių Soutine'o darbų, kurie yra tik jo pradėti, o užbaigti jau kitų dailininkų, nes daugelį savo kūrinių, juos pradėjęs ar įpusėjęs, Soutine nustumdavęs ar numesdavęs šalin. Daugelį darbų, jau bebaigiamų, pajutęs savyje nepasitenkinimo impulsą, Soutine perėždavęs peiliu arba skutimosi peiliuku ir išmesdavęs arba kam nors atiduodavęs. Tačiau ir tie paveikslai, pakliuvę į apsuksų "dylerių" rankas, buvę sutaisomi, suklipijojami, netgi dalimis perpašomi ir leidžiami į meno darbų "turgų" kaip pagarsėjusio Soutine'o kūrinių... Ir dabar galima rasti nemažą Soutine'o paveikslų muziejuose, pas privačius meno kūrinių kolekto-rius ir kitur, kurie po visokių tokių sužalojimų yra jau "suremontuoti", o kiti paties dailininko dar neužbaigti.

Vos pats nesunaikino savo

šedevrus
Šiaipgi, sudėjus viską krūvon, Soutine palikęs gana daug savo tapybos darbų, jų tarpe ypatingai puikių gamtos vaizdų. Tarp 1919 ir 1922 m. Soutine, gyvendamas Ceret kaimelyje, Prancūzijos Pyrinėjuose, nupaišęs daugiau kaip 200 krašto gamtovaizdžių, kurie skaitytini vieni iš geriausių Soutine'o kūrinių. Jie buvo pasklidę tarp jo draugų ir gerbėjų. Deja, apie

1920 m. Soutine'ui atėjo galvon, jog anie jo paveikslai yra visiškai niekas, neturį jokios meninės vertės. Jis netgi buvo pradėjęs atpirkinėti tuos darbus iš pirkėjų ir juos... naikinti. Tai irgi keistas priedas prie Soutine'o būdo savybių.

Kaip lietuvis didžiulius pasaulio muziejus

Na ir šiandien, dvidešimtmečiui praslinkus nuo to genialaus dailininko mirties, jo paveiklų kaina prašoko kada nors puoselėtas viltis.
Charakteringa, jog ir minėtas

SIUNTINIUS Į LIETUVĄ, TAIP PAT IR MAISTĄ SIUNČIA

Licenzijuota lietuvių įmonė registruota U.S. Dept. of Justice
COSMOS PARCELS EXPRESS Corp.

MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE

3212 S. Halsted, Chicago 8, Ill.
Tel. CA 5-1864
2439 W. 69 st. ir 2608 W. 69 St., Chicago 29, Ill.
Tel. — WA 5-2737

DIDELIS PASIRINKIMAS medžiagų ir visų kitų Lietuvoje pagedaujamų prekių PAPIGINTOMIS KAINOMIS.
Akordeonai, siuvasmos mašinos, skalbimo mašinos, automobilai, motociklai, planiniai ir Europos ir Sov. Sąjungos sandėlių.
Vedėjai: Edv. ir Vyt. Žukauskai

MOVING

R. SERENAS perkrausto baldus ir kitus daiktus. Ir iš toli. Miesel leidimai ir pilna audrauda.
2047 W. 67 Pl. WA 5-8063

CIRCUIT T.V. & RADIO (LIETUVIAI)
Sav. DAN LIUTIKAS
TAISYMAS yra mūsų SPECIALYBĖ. VISŲ GAMYBOS • GREITAS patarnavimas • GARANTIJA • KREDITAS.
2412 WEST 71ST ST. CHICAGO, ILL. 60629. TEL.: 471-2446

4½% 5%
current dividend on investment bonus
DIVIDENDU MOKAM PAGAL VISAS TAUPYMO SĄSKAITAS.
Už 1 metų investavimo bonus mokame 4½% dividendų kas pusmetį ir dar išmokame po ½% už kiekvienus metus. 4 metams praėjus.
BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4071 ARCHER AVENUE, CHICAGO 32, ILLINOIS
Valandos: Pirmad., antradi., penktadi. ir šeštadi. 9 v. r. — 4:30 p. p.
Trečiadi. uždaroma ketvirtadi. 9 v. r. — 4 v. r.

SUTAUPYKITE NUO \$500 IKI \$1000 ANT NAUJO AR VARTOTO AUTO!

IMPERIAL — a quality product of Chrysler Corporation

Balzekas Motor Sales, Inc.

4030 Archer Avenue, Telef.: Virginia 7-1515

CHRYSLER - Imperial — PLYMOUTH - Valiant — BARACUDA

300 gerų vartotų automobilių. Labai nužemintom kainom. Galima pirkti be pinigų.

Didžiausia ir teisingiausia Automobilių įstaiga Amerikoje

HAVAJŲ ARKADIJOJE

(Atkelta iš 3 psl.).

Iš kito šono Mauna Loa ir Mauna Kea, kurios stiebiasi net 2½ mylias į aukštį. Todėl lietingi debesys yra sulaukomi tų viršūnių, ir debesys visą vandens duoklę palieka šiaurės rytų dalyje. Konos - Kailua slėniui palieka tik lietaus likučiai. Tad ten gyveną ūkininkai išmoko vandenį taupyti. Jie prie namų turi didelius tankus, į kuriuos lietaus vandenį vamzdžiais surenka nuo stogų. Taip pat ūkininkai aukštumas yra iškloję skardiniais grioveliais. Ir jais vanduo surenkamas į tankus. Po malonaus pasisvečiavimo Konoje skrendame apžiūrėti vulkaną.

Virš vulkanų ir lavos dykumų

Pakilęs lėktuvas daro vingį po vingio, sukinėjasi ir pirmiausia pamatome Mauna Kea vulkaną. Jis jau yra seniai užmiges. Matyti tik juodas, didžiulis krateris - duobė. Aplink kraterį dideli lavos plotai ir sukietai lavos takai. Priartėjome prie dar kartais veikiančio vulkano Mauna Loa. Šie abu vulkanai žiemos metu pasipuošia sniego karūnomis. Sniegas tas viršūnes ne tik papuošia, bet dar paryškina ir jų didingumą. Šį

kartą Mauna Loa tylus. Bet kai būna suptas, tai purkščia dusinančias dujas ir verčia raudonus lavos upelius, kurie, besiverždami į jūrą, pakeliui viską paverčia pelenais. Jei lava pasiekia dykumą, tai tose vietose jau šimtus metų niekas neaugs. Jei pasiekia lietaus drėkinamas vietas, tai po kiek laiko ten vėl viskas žaliuos. Lava pasidaro nepavojinga, kai, pasiekusi jūrą, sukečia debesis garų ir ten atšąla. Todėl po kiekvieno vulkaninio išsiveržimo sala vis padidėja plotu, kartais net keliais šimtais akrų, bet dažniausiai kokio nors sunaikinto kaimo ar plantacijos sąskaiton.

Dar yra kitas, kartais prasiveržiąs vulkanas Kilaua, kuris priklauso žymiajam Havajų tautiniam parkui. Prie vulkano yra muziejus ir daug visokių retenybų. Prie tautinio parko yra priskirti ir džiunglių miškai, kuriuose auga net 40 pėdų aukščio paparcių medžiai.

Nuostabu ir tai, kad pasikartojančių tų dviejų veikiančių vulkanų išsiveržimų žmonės neišsigąsta. Ne tik turistai, bet ir Havajų gyventojai juos stebi ir fotografuoja kaip kosminius fejerverkus. Lėktuvų kompanijos tada dirba antvalandžius, skraidindamos turistus, norinčius pamatyti tuos gamtos stebuklus visame jų galybės grožyje.

Pavojų užgriūntame Hilo mieste

Nuo vingių ir posūkių pakankamai lėktuvo pasupti ir nuvarginti, nusileidome Hilo aerodrome. Hilo miestas įsikūręs įlankoje,

abiejų didžiulių vulkanų papėdėje. Tokie artima Hilo miesto draugystė su vulkanais sukelia kartais ir nemalonumų. 1935 m. prasiveržęs Mauna Loa vulkanas savo raudonos lavos upelius nukreipė Hilo miesto kryptimi. Jau lavos upeliai buvo atgarmėję visai netoli miesto ribų. Tuo laiku beveik 20 tūkst. gyventojų miestą nuo sunaikinimo išgelbėjo JAV aviacijos bombonešiai, kurie bombardavo besiveržiančią lavą, ją

Dujos ir raudonoji lava veržiasi iš Mauna Loa vulkano. Lavos upeliai, pakeliui viską versdami pelenais, veržiasi į jūrą.

sustabdydami bei priversdami tekėti kita kryptimi.

Nepramatytą nelaimę sukėlė kartą seisminės jūros bangos, atplaukusios nuo Aliaskos. 1960 m. gegužės mėn. ankstyvą rytą seisminės bangos apnaikino uostą, miestą, atėmė gyvybę 61 gyventojui ir padarė nuostolių už 50 milij. dol. Bangos iškaskė net didžiulę duobę miesto centre. Dabar jau apsisaugota nuo tokių nelaimių, pastatius pylimą — bangų laužytoją pačioje įlankoje.

Aplamai, Hilo, nors antras didumo atžvilgiu miestas Havajų valstybėje, pasižymi tikra kaimiška ramybe. Jame nėra triukšmingo automobilių judėjimo. Gyventojai išmoko gyventi neskubėdami. Šiaip Hilo miestas yra garsus savo orchidėjomis. Kartais dar yra vadinamas orchidėjų centru. Mieste dažnai lyja. Gausus kritulių kiekis ir atogrąžinis klimatas padėjo Hilo miestui tapti gėlių aruodu. Orchidėjos auga visur. Matyti jų prie namų gėlynuose, laukuose ir plantacijose. Apsilankę vienoje plantacijoje tuoj pajutome havajiską Aloha. Savininkas kiekvienam su rankos paspaudimu užnėrė ant kaklo po orchidėjų vainiką.

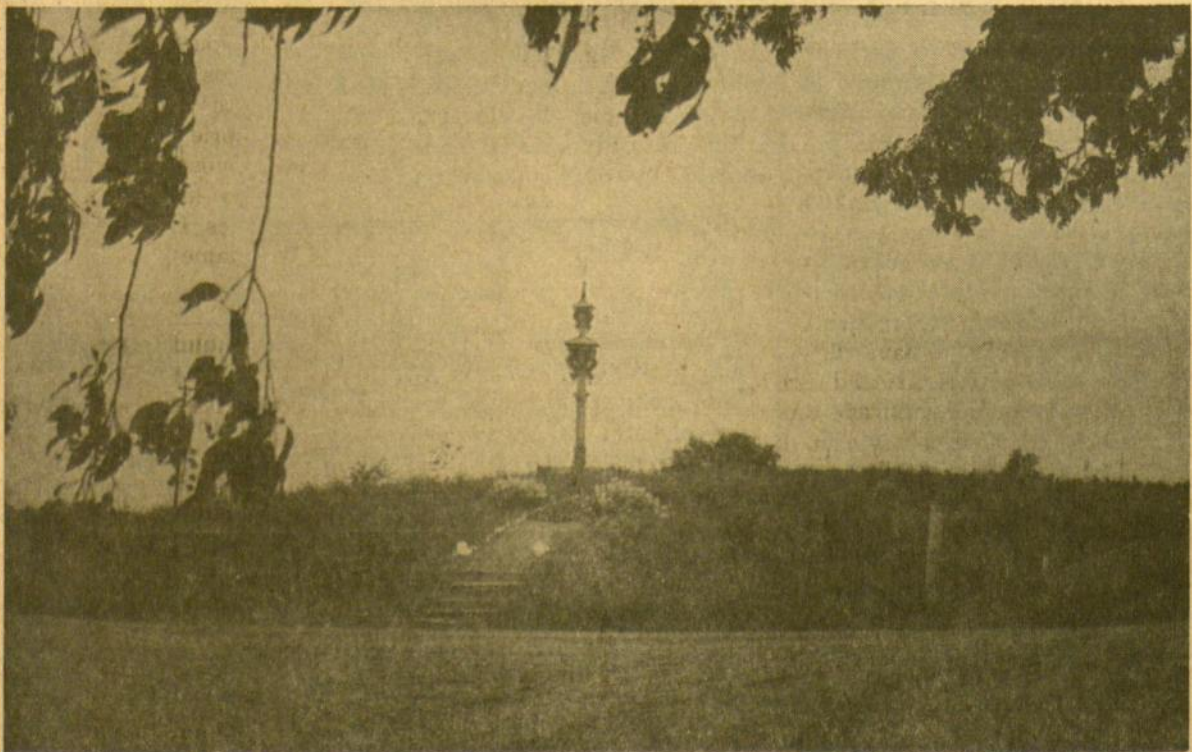
Dar Hilo mieste aplankome vaivorykštės krioklį, Macademia riešutų plantaciją, garsų juodo smėlio paplūdimį. Tas paplūdimys tapo juodu tik todėl, kad jūros bangos, plaudamos lava, pavertė ją juodu smėliu. Pailsėję ir apžiūrėję Hilo miesto idomybes, vėl

Ispūdingas vaivorykštės krioklys Hilo mieste.

lipame į lėktuvą, nes reikia pamatyti ir kitas salas. Per cukrinių nendrių plantacijas skrendame drėgnu Hamakua pajūriu Maui salos link.

(Bus daugiau)

Si lietuviškoji koplytėlė pasitinka kiekvieną Dainavos stovyklos lankytoją. Nuotr. Al. Plečkaičio

Lituanistikos Instituto organizacija ir ateities planai

Tikslas

Lituanistikos Institutas yra mokslinių tyrinėjimų įstaiga, kurios tikslas ir uždavinys yra skatinti, organizuoti ir remti tyrimo darbus, susijusius su Lietuva ir jos kultūra, kaip lietuvių kalba ir literatūra, tautosaka, Lietuvos istorija ir geografija, Amerikos lietuvių kultūros istorija ir kiti kultūrinio gyvenimo reiškiniai, susiję su lietuvių tauta praeityje ir dabartyje.

Institutas turi šiuos skyrius:

- lietuvių kalbos,
- lietuvių literatūros,
- lietuvių tautotyros (etnografijos ir tautosakos),
- lietuvių spaudos istorijos ir bibliografijos,
- Lietuvos istorijos ir proistorės,
- lietuvių išeivijos istorijos,
- Lietuvos geografijos.

Istorija

Antrojo pasaulinio karo pabaigoje, kai Pabaltijo kraštai pateko sovietų valdžion, tūkstančiai mokslininkų, profesorių, rašytojų ir menininkų paliko savo gimtąjį kraštą ir ieškojo prieglaudos laisvuose vakaruose.

Lietuvių profesorių draugija Amerikoje 1952 m. suorganiza-

vo Lituanistikos Institutą kaip mokslo centrą, kad laisvai galima būtų tęsti lituanistikos mokslų vystymo darbą, kuris tėvynėje buvo nutrauktas sovietų karinės okupacijos dėliai ir iki to laiko nerodė jokių atgijimo ženklų.

Lietuviai mokslininkai per pastarąjį dešimtmetį davė eilę svarbių mokslo darbų iš įvairių sričių: kalbos, literatūros, tautosakos, proistorės ir istorijos. Eilė Instituto narių veikliai dalyvauja kaip redaktoriai ir bendradarbiai **Lietuvių Enciklopedijos** leidime. Instituto nariai broliai Vaclovas ir Mykolas Biržiškos sudarė ir suredavo trijų tomų veikalą **Aleksandrynas**, kuriame duotos biografijos ir bibliografijos senųjų lietuvių rašytojų prieš 1865 metus. Tai buvo jungtinis Lituanistikos Instituto ir Kultūros Fondo darbas. Instituto žmonės atliko galutinį redagavimo darbą, o Fondas davė lėšas (apie 15,000). Visų trijų tomų kaina \$15.

Ateities planai

Pradedant 1964 metais, Institutas perima leisti **Knygų Lentyną**. Tai bibliografinis žurnalas, suregistruojas knygas ir svarbesnius straipsnius, paskelbtus laisvame pasaulyje,

parašytus lietuviškai ir lietuvių autorių, arba ir kitų bei svetimomis kalbomis, bet apie Lietuvą ir lietuvius.

Artimoje ateityje bus išleistas pirmas Instituto **Metraščio** tomas. Tai bus studijų ir straipsnių rinkinys. Dėl lėšų stokos jo išleidimas vis buvo atidėliojamas iš metų į metus. Panašius leidinius turi latviai, estai, ukrainiečiai, kroatai, čekai ir kitos tautybės Jungtinės Valstybės.

Rimtas dėmesys skiriamas sumanymui paruošti kitą trijų tomų veikalą, tai **Lietuvių tautos kultūros istorija**. Institutui reikia surinkti pakankamai lėšų, kad būtų galima prie šio darbo pritraukti pajėgius asmenis, kurie sutelktomis jėgomis paruoštų rimtą mokslinio pobūdžio veikalą. Nėra prasmės spausdinti silpnus ar vidutinius darbus, visokių mėgėjų bandymus.

Nariai

Instituto nariai yra: **Tikrieji nariai**, kuriais gali būti asmenys, baigę aukštąjį mokslą ir pasižymėję savarankiškais lituanistikos mokslų darbais;

Nariai talkininkai, kuriais gali būti asmenys, pasireiškiant lituanistikos moksluose

Garbės nariai, kuriais gali būti Institutui bei lituanistikos mokslui labai nusipelnę asmenys;

Nariai rėmėjai, kurie paremia Instituto darbus, parūpindami lėšų.

Rėmėjai

Yra kelios narių rėmėjų rūšys, pagal jų įnašų dydį:

Mecenatai, paaukoję Institutui ne mažiau kaip \$1,000;

Globėjai, paaukoję Institutui ne mažiau kaip \$500;

Nuolatiniai nariai, paaukoję Institutui ne mažiau kaip \$100;

Metiniai nariai rėmėjai, aukoję Institutui ne mažiau kaip \$10 per metus.

Visi rėmėjai gauna nemokamai Instituto leidinius.

Nariai rėmėjai išrenka penkių asmenų Iždo Tarybą, kuri parūpina lėšas ir tvarko Instituto piniginius reikalus.

Šiuo metu Institutas turi 22 narius rėmėjus, jų tarpe vieną mecenatą ir šešis nuolatinius narius.

Nariais rėmėjais gali būti paskirti asmenys ir organizacijos (draugijos, bendrovės, įmonės ir kitokie junginiai).

Akademines jėgos

Instituto pagrindą sudaro jo tikrieji nariai, kurių šiuo metu yra 32. Jų tarpe yra 14 profesorių, kurie šiuo metu dirba įvairiuose universitetuose ir kolegijose, Amerikoje ir Europoje. Daugelis kitų tikrųjų narių anksčiau yra buvę profesoriai Lietuvoje, Vakarų Europoje ir Amerikoje, yra nariai įvairių akademijų ir kitų mokslo organizacijų. Devyni nariai yra šio krašto federalinių įstaigų tarnautojai, dirba Amerikos Balse, Kongreso Bibliotekoje ir kitose valdžios įstaigose. Kiti nariai yra lietuviškų laikraščių ir žurnalų redaktoriai arba veikėjai, aktyviai pasireiškiant Amerikos lietuvių kultūriniame gyvenime.

Vadovybė

Instituto prezidentas yra dr. **Jonas Balys**, buvęs profesorius Vilniaus, Pabaltijo ir Indianos universitetuose, šiuo metu dirbąs Kongreso Bibliotekoje, Slavų ir Centralinės Europos skyriuje.

Iždo Tarybos pirmininkas yra **Adolfas Baliūnas**, ekono-

mistas, anksčiau dirbęs Vilniaus Universitete, šiuo metu finansininkas Chicagoje.

Kiti Iždo Tarybos nariai yra: **J. Dainauskas, K. A. Girdvilas, A. Semėnas ir Dr. K. Sidlauskas**, visi gyvena Chicagoje.

Vadovybės adresai

Instituto prezidentas: Dr. **Jonas Balys**, 4522 Albion Road, College Park, Maryland. Zip code 20740. Telef. Area 301 WA 7-8830.

Iždo Tarybos pirmininkas: **Adolfas Baliūnas**, 6633 So. Richmond St., Chicago, Ill. Zip code 60629. Telef. Area 312 WA 5-5076.

Iždininkas: **Alfonasas Semėnas**, 6507 S. Troy St., Chicago, Ill. Zip code 60629. Telef. Area 312 925-5988.

Visus įnašus Lituanistikos Instituto naudai prašoma siųsti iždininko adresu. Tačiau kiekvienas Iždo Tarybos narys prims įnašus ar aukas ir suteiks visas informacijas. **L. I.**

Mieli Tautiečiai!

Pasaulinę Parodą New Yorke daugelis jūsų, be abejo, lankys. Tačiau laikas bus labai brangus, nes kiekvienas norės dar pabūti New Yorke ir susipažinti su šio pasaulinio miesto įžymybėmis. Vis dėlto nepamirškite, jog už New Yorke yra New Jersey valstybė, kuri gausi lietuviškomis kolonijomis.

Vieno yra tokių Kearny, apie 12 mylių nuo New Yorke. Nors nedidelė, bet turi kuo pasididžiuoti: naują bažnyčią, baigiama įrengti parapišė mokykla, statomas naujas vienuolynas seselėms mokytojom, finansškai pajėgus lietuviškas bankas ir du moderniški lietuviški klubai — Lietuvių Katalikų Bendruomenės Centras ir Lietuvių Politikos Klubas. Abiejų klubų pulkūs pastatai ir moderniški įrenginiai.

Vykdami į New Jersey, sustokite Kearny, pamatysite šios kolonijos lietuvių darbštumą ir sugebėjimus, o Lietuvių Katalikų Bendruomenės Centre (6 Davis Ave., Kearny, N. J.) ir Liet. Politikos Klube (134 Schuyler Ave., Kearny, N. J.), pajusit tikrą lietuvišką nuotaiką, rasite senų pažįstamų ir iš čia išsivešite gražių atmintinių įspūdžių.

Laukiame atvykstant!

J. BELZA,

Lietuvių Katalikų Bendruomenės Centro Pirmininkas

M. SLUŽIS,

Lietuvių Politikos Klubo Pirmininkas

(pr.)

NAUJAUSIOS MADOS PLAUKŲ ŠUKUOSENA, išpildoma prityrusių šukuotojų.

Artistic Beauty Salon

2711 W. 71st St., tel. HE 6-1098

Sav. VL. ANDRIJAUSKAS

Čia pat galėsite pirkti aukštos rūšies kosmetikos priemones.

Val. — nuo 9:30 v. r. iki 6:30 v. vak. Treč. ir penkt. nuo 9:30 v. r. iki 9 v. v.

Automobilio nelaimės atveju skambinkite

(In case of accident call)

G R 6 - 7 7 7 7 24 hour towing service

Karosertijos taisymas, stabdžiai, motorai, tepimas ir smulkūs pataisymai.

BODY & FENDER WORK

PAINTING, MECHANICAL REPAIR

2423 W. 59th St., Chicago, Ill., 60629

Savininkas — **MIKAS CESAS**

- Artesian Restaurant - AND LOUNGE

2432 WEST 63rd STREET

Jau yra pilnai įrengtas ir veikia, turi virš 300 sėdimų vietų.

Čia galite netik geras ir nebrangiai pavalgyti, bet atšvesti ir krikštynas, vedybas, sukaktuves ir kitokias Jūsų šeimynines ar visuomenines progas.

Elektriniai vėsinamas. Atvykit į mūsų restorana-lounge, kur valgių pasirinkimas įvairus, nebrangios kainos ir taip pat didžiausias pasirinkimas vietos ir užsienio gėrimų. Parap. draugijos, klubai ir vienuolynų rėmėjų draugijos susirinkimams ir posėdžiams bankieto patalponis naudojasi nemokamai. Telpa virš 300 asmenų. Kad būtų lengviau rasti vietą, patefonuokite 436-4622. Atdaras nuo 6 val. ryto iki 1 val. nakties.

Du kiemai automobiliams pastatyti veitui. Į vieną galima įvažiuoti iš Western Ave., o kitas užpakaly namo.

Marquette Parke -- Amerikos Lietuvių Sostinėje

6245 SO. WESTERN AVE., CHICAGO 36, ILLINOIS

GRovehill 6-7575

Chicago Savings & Loan Association žymesniųjų krašto finansinių įstaigų tarpe yra viena stipriausioji, saugiai ir pavyzdinčiai tvarkanti savo įstaigos reikalus. Mes nesiveržiame tapti pačia didžiausia įstaiga, bet dedame pastangas visuomet teikti geriausius patarnavimus mūsų taupymo ir skolinimo nariams, ir siekiame visada būti stiprūs finansiskai. Chicago Savings

bendrovė per visus 40 savo gyvavimo metų visuomet yra išmokėjusi savo taupytojams pilną taupomą sumą ir mokėjusi ne mažesnius, kaip 3% dividendus.

Šios bendrovės vadovybė ir šiandien tęsia tą pačią atsargią, bet protingą administravimo politiką, kuri apsaugo Jūsų santaupas ir neša gerus dividendus.

Chicago Savings AND LOAN ASSOCIATION

Duodame paskolas namams pirkti, statyti naujus namus arba refinansuoti jūsų seną paskolą naujai susidariusioms jūsų sąlygoms. Atsiminkite, kad Chicago Savings labai lengva pasiekti telefonu ir pasiteirauti apie mūsų sąlygas. Dar geriau atvykti asmeniškai ir gauti nemokamą patarimą iš geriausio šios srities specialisto.

Svarbu pasirinkti vietą pinigams taupyti, bet dar svarbiau pasirinkti vietą, iš kurios gali finansuoti arba gauti paskolas savo namams ar apartamentui. Kviečiame bet kada užėiti, būsite nuoširdžiai sutiktas!

HANDY HOURS

Monday 12:00 P.M.-8:00 P.M.
Tuesday 9:00 A.M.-4:00 P.M.
Wednesday ... Closed All Day
Thursday 9:00 A.M.-8:00 P.M.
Friday 9:00 A.M.-8:00 P.M.
Saturday ... 9:00 A.M.-12:30 P.M.

4 1/2%
Current Dividend on Investment Accounts

- Vacation Club
- College Bonus Savings
- Home Mortgage Loans
- Home Improvement Loans
- Christmas Club
- Insured Family Savings
- Notary Public Service
- All types of Insurance
- Free community rooms for your organization meetings
- Cash checks and pay all family bills with our special money order checks. No service charge to members
- U. S. Postal Stamp Machine Service
- Sell and redeem U. S. Bonds
- Two large free parking lots
- Drive-In Window
- Save-by-Mail Kits
- Travelers Checks
- Safe Deposit Boxes

NAUJI LEIDINIAI

● **AIDAI**, mėnesinis kultūros žurnalas, 1964 m. birželio mėn. Nr. 6. Naujasis žurnalo numeris vertinantis pagrindinis akcentas kristų ant Juozo Girniaus straipsnio "Naujųjų amžių "supasaulėjimo" baimė ir krikščioniškos laisvės atsakomybė". Tai atviros mastančio krikščionio mintys modernių laikų akistatoje, nuo jų neužsisklendžiant, bet į juos einant ir juos perkeičiant. Sekspyriniai metai šiame numeryje paminėti, duodant garsiąją kapinių sceną iš Alfonso Nykos - Niliūno spaudai parengto Hamleto vertimo. Vladas Jakubėnas plačiai ir išsamiai vertina Chicago Lietuvių operos Toscos pastatymą. Vincas Maciūnas baigia kelias tėsinius ejučių straipsnių "Pluoštas dokumentų apie Antaną Strazdą". Būtu gera, kad Aidai šią studiją išleistų ir atskiru leidiniu. Tai būtų vertingas įnašas į šios rūšies lietuvių literatūros mokslo leidinius, kurių gausa lig šiol čia toli gražu negalime pasigirti. Apžvalgų skyriuje dr. J. Grinius recenzuoja premijuotą J. Krallkausko romaną "Mindaugo nužudymas" ir St. Daunys pristato dail. Valskos dailės studiją. Numeris iliustruotas A. Valskos ir jo studijos dailininkų kūrinių nuotraukomis.

● **LUX CHRISTI**, 1964 m. birželio mėn. Nr. 2 (50). Leidžia ALRK Kunigų Vienybė. Ryškiau išskirti šio numerio straipsniai yra: kun. P. Celiešiaus "Nauja liturgijos samprata pagal II Vatikano santarpybą", kun. V. Budrecko "Naujosios mišios ir mišios", ir B. Ramanausko, O.F.M., "Kūnigystė". Plati pastoracinė ir lietuvių katalikų veiklos kronika. Pabrėžtinai ir naujų knygų recenzijų skyrius. Šį kartą čia aptariamos šios naujos knygos: A. Maceinos "Niekšybės paslaptis", K. Bradūno "Sidaibinės kamano", St. Ylos "Moderni mergaitė", dr. P. Karvelienės - Kalvaitytės "Gyvenimo vingiai", J. Krallkausko "Mindaugo nužudymas" ir J. Švabaitės "Vynuogės ir kaktusai". Tad ir labai sveikintina, kad daugiau religinėms temoms skirtas žurnalas vis dėlto skiria tiek dėmesio naujam lietuviškosios knygos derliui. Būtu gera, kad "Lux Christi" pavyzdžių pasektų ir mūsų politinių susigrupavimų periodiniai leidiniai, kurių puslapius lietuviškos knygos kelių pasekti vis lyg ir galimas vietos. Su šiuo numeriu pasikeičia ir Lux Christi redaktoriai: toliau žurnalą redaguos kun. P. Celiešius. Nuo 1957 m. ligi šiol žurnalą redagavo kun. T. Narbutas.

● **ATEITIS**, 1964 m. birželio mėn. Nr. 6. Straipsnyje "Mūsų gyvenimą stebint" Rimas Rudys duoda vertą dėmesio, gal net ir diskusijų, mūsų jaunosios kartos žvilgsnį į kai kurias čionykštės visuomeninės bei kultūrinės lietuvių veiklos apraiškas. Labai įdomūs Teresės Pautienės ir Saulės Venclovaitės tarp studentų ir moksleivių prarastos anketos rezultatai lietuvių išlaikymo problemomis. Numeryje netrūksta daugiau ar mažiau pasisėkusių literatūrinių bandymų bei gausiai iliustruotos ateitininkiškos veiklos kronika.

● **LIETUVIŲ DIENOS**, 1964 m. birželio mėn. Nr. 6. Naujas žurnalo numeris labai įvairus visus mūsų gyvenimo sektorių užgriebiančiomis temomis ir objektyviu jų traktavimu, gretinamas duodant ir pokalbį su Lietuvių Fronto bičiuliais ir plačiai aprašant Lietuvių krikščionių demokratų konferencijos eigą bei kitus visuomeninius, o taip pat ir kultūrinius įvykius. Spausdinama Barono novelė, vienas puslapis skirtas Nerimos Narūnės poezijai, atkreipiamas dėmesys į Iz. Vasyliūno rūpes-

čių išleistą lietuvių kamerinės muzikos plokštelę. Gausu iliustracijų, kurios sumaniai išskaidomos puslapiuose.

● **MOTERIS**, 1964 m. gegužės-birželio mėn. Nr. 3. Žurnale apstu ne vien tik moteriškos idomos medžiagos. Sakysim, šiame numeryje apžvalginiai, bet žodžius ir faktus gražiai atsižodindama, apie Donekaitį rašo Iz. Matusiūčiūtė, o apie filmų naudą ir beprasmybę Alė Rūta. Smulkesnių pabrėžimų yra šie patrauklūs skyriai: Organizacinė veikla, Moterys pasaulyje, Gėlės, Madų ir grožio pasaulis, Seimininkių kampelis, Knygos, Laiškai, Žurnalo prenumerata metams \$4.00. Adresas: 57 Sylvan Ave., Toronto 4, Ontario, Canada.

● **VILNIS. A Folklore Magazine**. June-Sept. 1964. Vol 23, No 2. Anglų kalba leidžiamas folkloro žurnalas. Leidžias ir redaktorius — lietuvis V. F. Beliajus. Leidinio puslapiuose skiriama daug dėmesio visokeriopai įvairių rasių ir įvairių tautų liaudies kūrybai, ypač šokiams. Šiame numeryje plačiau aprašomos lietuvių, latvių ir žydų vestuvių apeigos bei papročiai. Lituanistinės medžiagos kiekviename žurnalo numeryje vis pateikiama, jos nesigalint. Spausdinamos temos gausiai pailiustruojamos atitinkamomis nuotraukomis bei piešiniais. Žurnalo prenumerata metams \$3.00, o dviems metams — 5.00. Adresas: V. F. Beliajus, P.O. Box 1226, Denver I, Colo.

● **SKAUTŲ AIDAS**, 1964 m. Nr. 6. Skautiškos minties žurnalas, redaguojamas vyr. red. v.s. Antano Saulaičio ir redakcinės komisijos. Puslapiuose daug teorinės, auklėjamosios ir praktinės skautiškos medžiagos, pateiktos trumpos, bet gerai atrinktuose straipsniuose. Žurnalas gausiai iliustruotas ir sudaro malonų, estetišką įspūdį. Prenumerata metams \$3.00. Adresas: Skautų Aidas, P.O. Box 222, Thompson, Conn. 06260, USA.

● **KIBIRKSTELĖS. XXI** — Mergaičių stovyklos leidinys, Nr. 1, 1964 liepos mėn. 11 d. Nekaltai Pradėtosios Marijos seserų vienuolyne, Putnam, Conn. Tai kasmetinės čionykštės mergaičių stovyklos "oficiozo" pirmasis šiemetinis numeris. Leidinėlis prirašytas pačių mergaičių. Labai įdomūs mer-

Siunčiami siuntiniai į LIETUVĄ ir kitus kraštus

Didelis pasirinkimas medžiagų ir kitų prekių.

EXPRESS GIFT PARCEL CO.
3320 S. HALSTED ST., LA 3-2021
Liusė Kavalauskienė

MARQUETTE PHOTO SUPPLY

REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MEGEJAMS

Daug sutaupysite perkdami čia įvairių filmų foto aparatus ir jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis Kalėdoms. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atsada pirmą ir ketvirtą vakarais iki 9 val.

3314 West 63rd Street
Chicago 29, Illinois
Tel. PR 6-8998

● Ar tik Clevelandas nepralenks Chicago? Kelerius pastaruosius kultūrinės veiklos sezonus mūsų dailininkų viešas reikšmės parodomis buvo labiausiai sukoncentruotas Chicagoje — daugiausia Čiurlionio galerijoje. Parodos čia tapo lyg įprastinė, beveik kas savaitinė šios kolonijos kultūrinė apraiška. Tačiau dabar, kaip atrodo, dėmesys lietuviškai daili persimeta ir į kitas veikles lietuvių kolonijas. Ir ko gero — jos čia, gal būt, pralinks ir Chicago. Sakysim, šiemet tokiam Clevelande ligi Kalėdų jau užplanuotos šių mūsų dailininkų parodos: Vyt. Jonyno, Vyt. Kasiulio, R. Viešulio, A. Tamošaitienės. Čiurlionio galerijoje dar kol kas pramatoma tik Br. Murino ir jaunųjų dailininkų kolektyvinė paroda.

● Jono Minelgos ir Kazio Veselkos dovana mažajam skaitytojui. Lietuvių kultūros fondas netrukus išleis Jono Minelgos vaikams skirtą eilėraščių knygą "Labas rytas, vovė". Autorius ligi šiol savais šios rūšies eilėraščiais plačiai reikšėsi mažajam skaitytojui skirtoje periodinėje spaudoje. Gyvai ir vaikai pagaunantys sueliuoti jo posmai čionykštėje mūsų vaikų literatūroje vargu ar yra kieno nors kito pralenti. Rinkinio meninis apipavidalinimas atliekamas Kazio Veselkos. Iliustratorius jau yra padaręs arti keturiasdešimt nuosaukių modernių piešinių, labai artimų vaiko pasauliui ir atliktų su nemeluotu jį įsijautimu.

● New Yorko Universiteto seminaras, liečias ir Baltijos valstybes. Šią vasarą New Yorko Universitetas suorganizavo seminarą apie Centro ir Rytų Europos valstybių ir JAV santykius. Apie Baltijos valstybes, jų dabartinę padėtį ir jų san-

gaičių atsakai į pateiktuosius klausimus: kaip aš įsivaizduoju Lietuvą; kas padaro žmogų liūdną ir pan. Iliustruotas stovyklos gyvenimo nuotraukomis.

Pristatome Visokių Rūšių STATYBŲ IR NAMŲ PATAISYMŲ MEDŽIAGĄ

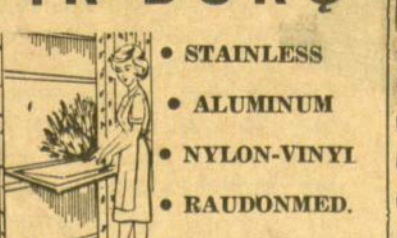
CARR MOODY LUMBER CO.

STASY LITWINAS, Prez.
3039 S. Halsted St., VI 2-1272

Apkainavimą ir prekių pristatymą teikiame nemokamai

Raštinė atsada kasdien nuo 8 val. ryto iki 6 val. vakaro ir šeštadieniais iki 5 val. p. p.

ŽIEMINIŲ LANGŲ IR DURŲ

● STAINLESS
● ALUMINUM
● NYLON-VINYI
● RAUDONMED.
● PUSŲ
● SPALVOTO

—
GARANTUOTI
VISI DARBAI

—
14 metų pultikos
darbuotės

A-1 MODERN HOME
4516 S. Washtenaw Ave.
Nemok. apkainavimas tel.:
CL 4-4600

Kultūrinė Kronika

tykius su JAV istorijos būvyje kalbėjo Lietuvos Laisvės Komiteto pirmininkas Vaclovas Sidzikauskas. Seminaras vyko visą liepos mėnesį.

● Kaip atrodys "Mažoji lietuviška tarybinė enciklopedija". "Mažosios lietuviškosios tarybinės enciklopedijos" medžiagos pirmoji dalis Vilniuje atiduota spaudai tik šių metų liepos mėnesį. Apie paruošiamąjį darbą Vilniaus "Eltos" korespondentą informavo vyr. redaktoriaus prof. Matulio pavaduotojas P. Ulevičius. Pagrindinis tos enciklopedijos tikslas, Ulevičiaus žodžiais, "visapusiškai marksiškai nušviesti istorinį lietuvių tautos vystymąsi, parodyti Lietuvos liaudies laimėjimus...". Jau tie žodžiai ganėtinai nusakoma viso šio leidinio dvasią bei tikslą.

Pagal Ulevičių, pav. pirmame tome bus plačiai rašoma

apie kovą prieš buržuazinius nacionalistus, būsiąs platus straipsnis apie ateistinės pasaulėžiūros plitimą praityje ir dabar. Atskiruose straipsniuose bus rašoma apie užsienio lietuvių ir "ypač apie aktyvius pažangaus judėjimo veikėjus". Redakcinėje kolegijoje dirba 100 narių. Visuose trijuose tomuose numatyta daugiau kaip 25,000 straipsnių ir apie 2,800 nuotraukų, piešinių, reprodukcijų. Leidimas numatytas užbaigti 1966 m., o tiražas (kaip ir pridera agitaciniam leidiniui — E.) busiis "masinis" — 60,000 egz. Įdomus dar dalykas, rodąs komunistinės biurokratijos "pranašumą", jog tiems trims vadinamos enciklopedijos tomams reikės net 100 redakcinės kolegijos narių. O kiek žmonių dirba laisvojo pasaulio lietuvių — J. Kapočiaus leidžiamos enciklopedijos redakcijoje, enciklopedijos, kurios jau pasirodė 28 tomai ir kuris iš viso bus ne trys, bet, gal būt, 33 tomai!

● Vilniaus dailės instituto diplominių darbų temos. Iš Lie-

tuvos gautomis žiniomis Valst. eskizus Sekspyro "Karaliui Lyru", V. Mačiuka sukūrė antkapinį paminklą Dariui ir Girėnui (jis numatomas pastatyti Kauno kapinėse). Absolventės — tekstilinkės pristatė dekoratyvinius audinius, kilimus ir kt.

Lietuviška valgykla. Gražiausias lietuviškas restoranas, kuriame gaminami lietuviški valgiai.

Atdara nuo 6:00 valandos ryto iki 8:00 valandos vakaro.

"PALANGA" RESTAURANT
6918 So. Western Ave. — GR 6-9758
JADVYGA ir JUOZAS BARTKUS, Savininkai

SEGHETTI TRAVEL BUREAU, Inc.
2451 S. Oakley Ave., Chicago, Ill. 60608, YA 7-3278
Aprūpins Jus pilnai kelionėms, sutvarkys jums kelionės dokumentus, parūpins bilietus lėktuvais, traukiniais, laivais ir autobusais keliauti Europoje, Azijoje ar kituose kontinentuose, taipgi Pietų Amerikoje, Kanadoje ir įvairiose vietose Amerikoje. Įstai-ga atdara 6 dienas savaitėje.

VANDER WAGEN
ANGLYS
SINCLAIR ALYVA
3605 West 63rd St. POrtsmouth 7-8020

AUTOMOBILIŲ TAISYMAS.
Stabdžių idėjimas ir sutvarkymas.
(COMPLETE BRAKE SERVICE)
KAROSERIJOS TAISYMAS, LYGINIMAS IR DAŽYMAS
(BODY & FENDER WORK)

Taip pat tepimas, dalių keitimas ir kiti smulkūs mechaniški pataisymai.

Nauja dirbtuvė su moderniausiais įrengimais. Naudokitės mūsų žemomis kainomis garantuotu ir sa-gu darbu.

ČESAS AUTO REBUILDERS

2423 West 59th Street Chicago 29, Illinois

GRovehill 6-7777

Mūsų erdviose patalpose turime didžiausį pasirinkimą visų modernių baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų.
LIETUVIŲ ISTAIGA
ROOSEVELT FURNITURE CO.
F. A. SAUDONIS ir N. BERTULIS
2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711
Atdara pirmą ir ketvirtą, 9-15 val., antrą, trečią ir šeštadieniais nuo 9 iki 6 val. Sekmad. atdara nuo 11 iki 4:30 po pietų

NELAUKIT, nes rytoj jau gali būti pervėlu

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilus ar šiaip ką apdrausti, reikš laikite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimė istikus neturėsite jokių nemalonių.

GENERALINIAI AGENTAI ŠIŲ kompanijų:
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE COMPANY
AMERICAN BONDING COMPANY
AMERICAN INDEMNITY COMPANY
DUBUQUE FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
FIREMAN'S FUND INSURANCE COMPANY
FIREMAN'S INDEMNITY COMPANY
INDUSTRIAL INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO
PACIFIC NATIONAL FIRE INSURANCE CO
PEARL ASSURANCE COMPANY
RELIANCE INSURANCE COMPANY
UNIVERSAL INSURANCE COMPANY
WESTERN FIRE INSURANCE CO
WESTERN CASUALTY & SURETY CO.

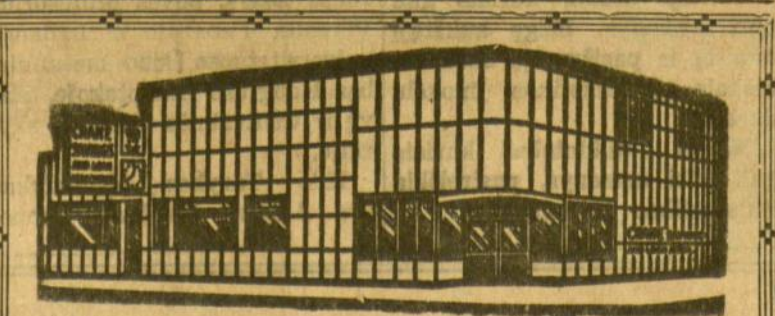
Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters

O'MALLEY and McKAY, Inc.
222 W. Adams St. Room 800
Telefonas CENTral 6-5206

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION
(Licensed by Vnesposyltorg USSR)

Labai patikima ir vadovaujanti firma Jungtinėse Valstybėse, turinti daug patyrimo siunčiant dovanų siuntinius į visas USSR dalis. Tūkstančiai klientų patenkinti. Visi siuntiniai apdrausti Gavėjas nieko nemoka. Skyrčiai svarbesniuose miestuose. Visi mūsų skyrčiai turi sandėliuose pasirinktinai aukštos kokybės prekių dovanoms žemomis kainomis. Dėl nemokamų informacijų ir kainoraščių susižinokite su bet kuriuo mūsų skyriumi.

● NEW YORK 3, N. Y. — 39 - 2nd Avenue AL 4-5466
● NEW YORK 11, N. Y. — 135 W. 14th Street CH 3-2583
● BROOKLYN 11, N. Y. — 370 Union Avenue EV 4-4052
● BROOKLYN 7, N. Y. — 600 Sutter Avenue DI 5-6808
● ATOR, Mass. — 61 Mt. Pleasant Street CH 9-0245
● BOSTON 18, Mass. — 271 Shawmut Avenue LI 2-1767
● SOUTH BOSTON, MASS. — 327 W. Broadway, Tel. 268-0065
● BUFFALO 6, N. Y. — 332 Fillmore Avenue TL 6-2674
● CHICAGO 22, Ill. — 2322 W. Chicago Avenue BR 8-6966
● CHICAGO 8, Ill. — 3212 So. Halsted Street WA 5-2737
● CLEVELAND 13, Ohio — 904 Literary Road TO 1-1068
● DETROIT, Mich. — 7300 Michigan Avenue VI 1-5355
● GRAND RAPIDS, Mich. — 636-38 Bridge St., N. W. GL 8-2256
● HANTRAMCK, Mich. — 11333 Jos. Campau GE 7-1575
● HARTFORD 14, Conn. — 200 Franklin Ave. Tel. 233-8030 ir 246-0215
● IRVINGTON 11, N. J. — 762 Springfield Ave. ES 2-4085
● YOUNGSTOWN 3, Ohio — 21 Fifth Avenue RI 3-0440
● LOS ANGELES 22, Calif. — 960 So. Atlantic Blvd. AN 1-2994
● LAKEWOOD, N. J. — 126 - 4th Street FO 3-8569
● NEWARK 3, N. J. — 428 Springfield Avenue BI 3-1797
● NEW HAVEN, Conn. — 509 Congress Ave. LO 2-1446
● PATTERSON 1, N. J. — 99 Main Street MU 4-4619
● PASSAIC, N. J. — 176 Market Street GR 2-6387
● PHILADELPHIA 23, Pa. — 525 W. Girard Ave. PO 5-5892
● PITTSBURGH 3, Pa. — 1307 E. Garson Street HU 1-2750
● SAN FRANCISCO, Calif. — 2076 Sutter Street FI 6-1571
● WATERBURY, Conn. — 6 John Street PL 6-0766
● WORCESTER, Mass. — 174 Millbury Street SW 8-2668
● YONKERS, N. Y. — 555 Nepperhan Ave. GR 6-2781

CRANE SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION
B. B. PIETKIEWICZ, Prez.

2555 West 47th St. Tel. LAfayette 3-1083

PLENTY OF FREE PARKING

4 1/2% Naujas aukštas dividendas mokamas už investavimo sąskaitas

PINIGAI INEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOŠIMČIUS NUO 1 D.

Dividendai mokami sauso ir liepos mėn. 31 d.

VALANDOS: ANTRAD. ir PENKT. 9 v. r. iki 5 v. v. PIRM. ir KETV. 9 v. r. iki 8 v. v. ŠEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. Trečiad. uždaryta

SUTAUPYSITE MŪSŲ SUKAKTUVINIAM IŠPARDAVIME

Pirkit nebrangiai ir gausit sukaktuvinę dovaną

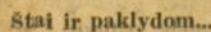
Stein Textile bendrovė yra pirmoji, kuri parūpino vilninių, šilkų, nylo, tafetų, aksomo, angliškių medžiagų paltams ir kostiumams siuntimui artimesiems į Lietuvą ir tolimąjį Sibirą už žemas kainas! Gavom spec. medžiagų paltams kaip vyrai, taip ir moterų: veliūro, čičilos, "needlepoint" ir kitų.

STEIN TEXTILE CO.

616 West Roosevelt Road, Chicago 7, Ill.
TELEFONAS — HARRISON 7-3737
Jefferson St., Chernin's alėstėje.

Atdara kasdien įskaitant ir sekmad. nuo 9:15 r. iki 5:30 vak. Pirmadieniais uždaryta.

Nemokama vieta masinoms už karupo į siunt.

FILMŲ ĮVAIRUMAI
STASĖ SEMENIENE

Moterų Gyvenimas

Redaguoja St. Semėnienė, 3321 S. Halsted St., Chicago 8, Ill., Tel. CL 4-5665

DOMININKAI KESIŪNAITEI PASKUTINIS SUDIE

O mano Sese, o mano taurioji Sese, Kodėl taip anksti iškeliaui. Vilties aušros nemačius Ir laisvės džiaugsmo nepajutęs?

Žinau, gerai žinau, — jau sugrįžti negali... Tad bent palauk tu ten, prie vartų nežinios. Kol ji, ana ir ta maža sesytė Sukurs' m lauką mes Tėvynėj!

Medicinos daktarė ir vyr. skautininkė Doma Kesiūnaitė ėjo per gyvenimą dviem lygia-grečiais keliais: ji buvo sąžininga gydytoja, moterų ligų specialistė ir drauge pavyzdin-ga ir kūrybinga skaučių vadovė. D. Kesiūnaitė mirė vėžio ligos pakirsta, š. m. liepos 25 d., Clevelande, Ohio. Jos mirtis sukėlė didelio skausmo bangą, kuri užliejo sesių ir brolių širdis, o taipgi sukėlė ir prisiminimus iš drauge su Velione nu-eito skautybės kelio. Lietuvų skautiškas pasaulis gliaui liūdi, netekęs nuosirdžios ir taurios išeitos sesės. Netekta vadovės, šviesios didžiū žmoniškumo pavyzdžiū, inteligencija, taktu, netekęs nuosirdžios ir taurios pasipuošusio veido.

Doma Kesiūnaitė medicinos daktarė

D. Kesiūnaitė gimė Rusijoje, Orianburge 1903 m. rugp. mėn. 17 d. Su tėvais į Lietuvą grįžo 1921 m. Mediciną studijavo Lietuvos Universitete, Kaune. Universitetą baigė medicinos gydytojos laipsniu 1927 m. Profesinius mokslus gilino Berlyno, Berno, Budapešto ir Paryžiaus universitetuose bei jų klinikose. Kaip gydytoja dirbo Moterų klinikoje Kaune nuo 1932 metų. Čia ir įsigijo moterų ligų gydytojos specialybę. Vėliau medicinos praktika vertėsi Babilose, Vėdžiogaloje, vedė Motinos ir vaiko sveikatos centrų. Kurį laiką dirbo Zarasų apskr. ligoninėje. Nuo 1939 metų Vilniaus akušerijos mokyklos lektorė ir inspektorė. Domininkai buvo nesvetimas ir plunksnos darbas, ji rašė medicinos ir higienos reikalavimus Medicinos žurnale, periodikoje. Skautiškoje spaudoje daug rašė skautybės temomis.

Karo audroje pasitraukusi į vakarus, lietuviams susibūrus į stovyklas, ji nelieka už jų sienos, skuba į jas ir apsigyvena vienoje iš didžiųjų tremties stovyklų Hanau mieste. Čia ji aktyviai dalyvauja ligoninės organizavime ir veda moterų ir vaikų skyrių.

Į Ameriką emigravo 1949 m. ir apsigyveno Clevelande, Ohio. Gydytojos egzaminus išlaikė 1952 m. ir gavo teisę šiam krašte verstis gydytojos praktika, kuria vertėsi, maloniai ir sąžiningai patarnaudama kaip saviems, taip ir kitataučiams. Žmonių buvo labai teigiamai įvertinta, turėjo gausią praktiką. Su savo kolegomis gydytojais palaikė taikingus ir draugiškus santykius.

“Spyglių ir dyglių” redaktorius atostogaujant, šią savaitę jų puslapis užleistas “Moterų gyvenimui”. “Spygliai ir dygliai” bus kitos savaitės (rugpjūčio aštuntos) Kultūriname Drauge.

Domininkos - Domutės skautybės kelias

Sesė Domutė, taip ji buvo vadinama skautiška pasaulyje, į skautų organizaciją įstojo 1916 m. Rusijoje, būdama gimnaziste. Į Lietuvą grįžusi, įsitraukė į skautų judėjimą ir 1924 m., drauge su kitais, įsteigė studentų skautų draugovę Lietuvos Universitete, Kaune. Dirbo vyriausioje skautų štabe, aktyviai reikėsi už skaučių savarankišką veiklą, nepriklausomą nuo brolių. Ji ir buvo viena iš Seserijos steigėjų. Vadovavo visai eilei skaučių ir vadovių stovyklų. Karmėlavos vadovių stovykloje, įvykusi 1935 m. Domutė užrišo mėlyną vadovės kaklaraikštį ir šių eilučių autoriui, o po kelerių metų, maloniū sutapimu, užrišo ir žalią vadovės kaklaraikštį. Skautiška pasaulyje buvo skaitoma garbe ir malonumu gauti kaklaraikštį iš skautybės apaštalės Domutės, kuri buvo visų dažnai ir į akis taip vadinama.

Domutė, kaip organizatorė

Jos sugebėjimai čia buvo nepaprasti. Ji suorganizavo skaučių vadovių laikraštį, skautininkų klubą, sudarė skaučių patyrimų laipsnių programas. Dalyvavo tarptautinėse skaučių stovyklose, konferencijose. Buvo viena iš pirmųjų organizatorių Hanau stovyklos skaučių tunto. Šį uždavinį vykdant, jos veiklos kelias glaudžiai susiję su anuo metu jaunos sesės Birutės Čaplikaitės, kabar Kožacienės veikla. Jodvi pirmosios iškėlė Hanau skaučių tunto vėliavą. Stovykloje mergaičių subūrimas į organizuotą vieną ir joms pateikta jauno žmogaus visapusiško ugdymo skautiška programa išjudino visos stovyklos gyvenimą, ji praskaidrino, kas itin svarbu — jaunimui pastatė šviesų švyturį. Ir iš tikrųjų, jei ne šie skautų vienetai, ne jų pozityvi veikla, Vokietijoje ir čia kažin ar tiek daug jaunimo mes būtume turėję sveiko dvasia, kūnu ir pasinešusio į mokslus ir juos baigusio? Tad negalima nuginčyti, jog šio didelio laimėjimo didelė dalis priklauso ir amžiną atilsį mūsų velionei Domutei.

Dar keleta sakinių apie velionę

Domutė vienu metu buvo vyriausios skautininkės pavaduotoja, vėliau, 1954 m., pati bu-

IŠ MOTERŲ GYVENIMO

* Sol. Izabelė Motekaitienė su šeima vasaruoja “lietuviškoje Palangoje” Kanadoje, 40 mylių nuo Montrealo. Džiaugiasi patyrę Palangos lietuvių nuosirdumą bei vaišingumą. Jie lepina svečius, nešdami savo gamintų miško uogų, vyno, kepsnių ir iššaukdami dainuoti. O nuo tų dainų virpa vasarvietės “ežeras” ir svaigsta spygliuočių miškai!

* Ona Kriščiūnienė, žymioji pedagogė bei visuomenės veikėja, Chicagos Aukšt. lituanistikos mokyklos istorijos mokytoja, perleita sekmadienį buvo pasveikinta vardo dienos proga garsaus draugų bei arti-

vo išrinkta vyriausia skautininkė. Buvo akademinio skautų sąjūdžio centro valdybos vice-pirmininke, korporacijos Vytis garbės narė, ilgalaikė PLSS tarybos narė. Skautiškais ir higienos klausimais rašė: “Skautų Aide”, “Mūsų Vytje” ir lietuviškos spaudos periodikoje. Nuosirdžiai ir atsidėjusi dirbo skautybės labui iki 1956 metų.

Taip, Domute, Tu skautybės apaštale, tu jau daugiau nebeskelbsi skautybės idėjos, nebe-riši kaklaraikščių savo jaunoms sesėms, neorganizuosi stovyklų ir nekvisi daugiau savo sesių sutikti tekančią saulę ir išgyventi jos grožį, nekvisi, nes tavo saulė jau nusileido. Mes palydime Tavo palaikus Tavo pagarbai sulenkę galvas ir nešdamos sunkiai pakeliamą skausmą širdyje.

Z. Juškevičienė

LSS vyriausios skautininkės pareigų perdavimas ir jų perėmimas. Perduoda vyr. sktn. O. Zailskienė, o perima vyr. sktn. Doma Kesiūnaitė 1954 met. geguž. mėn. 30 d. Chicagoje. Iš kairės pirmoji — velionė vyr. sktn. D. Kesiūnaitė, antra — vyr. sktn. Ona Zailskienė, stovinti profiliu, portfelį rankoje, vyr. sktn. Z. Juškevičienė, skaučių skyriaus vedėja, velionės vyr. sktn. D. Kesiūnaitės sudarytoje vadijoje, šalimais kitos neatpažįstamos skautininkės.

Laisvosios Lietuvos atstovė pasaulio gražuolių varžybose

ALGIRDAS GUSTAITIS, Los Angeles, Calif.

Nepriklausomos Lietuvos laikais gražiausios lietuviškos vaikavimas, sakoma, būdavo Palangos vasarvietėje, renkant ją iš ten pat atostogaujančių. Oficialaus “Panelė Lietuva” titulo tačiau lyg ir nebuvo.

Jungtinės Amerikos Valstybės gražioms moterims rengiami įvairūs konkursai, varžybos, suteikiami Vandens sporto, Žemės ūkio, Fotografų, Uni-

pasaulio masto gražuolių varžybos vyksta vasarą, sutraukia po keliasdešimt gražuolių, atstovaujančių įvairias valstybes iš Europos, Azijos, Pietų Amerikos, Centrinės Amerikos, Kanados. Priedo — apie 50 gražuolių iš skirtingų JAV-ų valstybių. Tikras tarptautinis gražuolių pasirodymas.

Pasaulio gražuolės rinkimo metu spauda mirgėte mirga ap-

gelis gražuolių yra savo kraštų patriotės mergaitės ir žinios ar pasikalbėjimai būna pilni jų tautinės ambicijos, meilės savajam kraštui, savajai tautai.

Kur yra laisvosios Lietuvos atstovė?

Jau keleri metai turiu malonumą atstovauti lietuvių spaudai Tarptautinėse pasaulio gražuolių varžybose Long Beach, Calif. Ir jau ne šimet pradė-

Merginos, besivaržančios dėl “Miss Universe” gražuolės titulo Miami Beach, Floridoje. Iš kairės: Jackie Sue Maloney, “Miss Oklahoma”; Barbara Ford, “Miss Kansas” ir Pamela Morris, “Miss Nevada”.

versitetų, daugybė kitokių lyg ir titulių. Aukščiausias yra JAV gražuolės titulas, apvainikuojamas deimantais išpušta karūna, grynais pinigais, daugybe darbo pasiūlymų.

Sukvietus iš įvairių kontinentų gražuoles, atstovaujančias skirtingas valstybes, kur jos atrenkamos iš kitų gražių mergaičių, vyksta pasaulio gražuolės rinkimas. JAV du kart balnuojama už gražiausią pasaulio mergaitę: Miami, Floridoje, ir kiek vėliau — Long Beach, Calif. Floridoje tati vadinama Miss Universe. Californijoje vadinama International Beauty (Tarptautinė Gražuolė). Abejos

rašymais ir kandidatų nuotraukomis. Spaudai, radijui, televizijai, atstovauja bent keliasdešimt oficialių reporterių, redaktorių, priedo iki kelių šimtų mažiau oficialių žurnalistų, korespondentų. Jie išsiųsios pila rašinį po rašinio, fotografuoa, siunčia nemokamai dalinamas gražuolių nuotraukas.

Milžiniška tarptautinė propaganda

Aišku, tokio tarptautinio įvykio propaganda yra milžiniška, lengvai pasiekianti viso pasaulio spaudą, radiją, televiziją. Milijonai skaitytojų tokiomis progomis gal pirmą kartą išgirsta mažiau pagarsintos valstybės ar salos vardą. Kartais mažosios valstybės nugalė džiūšias. Pvz. islandietė yra 1963 m. Tarptautiniame gražuolių pasirodyme Californijoje išrinkta gražiausia visų dalyvusių. Gavo tūkstančius dole-rių, savo valstybę daugeliu progų pagarsino geriau, nei jos krašto diplomatai įstengtų.

Visos gražuolės turi po keletą pasirodymų, įskaitytinai su vakarinėmis suknelėmis, maudymosi kostiumais, tautiniais drabužiais. Jų biografijos, ilgesnės ar trumpesnės, spausdinamos įvairiomis progomis. Dau-

rašytojai prašė Chruščiovo pasigailėti jos ir paleisti iš kalėjimo. Amerikiečių spauda skelbia, kad šiuo metu Chruščiovas svarsto, ką daryti.

jau stengtis į tarptautinius gražuolių sąrašus įtraukti lietuvi-tę “Miss Lithuania” vardu. Reikalas komplikuoatas ir iki šiol dar nelaimėtas, nors man tal-kino eilė žinomų asmenų savo patarimais, įvairiopa talka.

Dideliai nudžiugau spaudoje paskaitės Chicagos lietuvių pranešimus, kad šiais metais leidžiama lietuvaitei dalyvauti Miss Universe varžybose Miami, Floridoje, titulu Miss Free Lithuania (Panelė Laisvoji Lietuva).

Ar Chicagos lietuviai išrinko “Panelę Laisvąją Lietuvą” ir kokia jos pavardė? — dar neteko skaityti. Keletas jaunuolių nurėžė raštą, esą, nereikia “Miss Lithuania”, nes tai neprideda pils Lietuvos vardo garsinimo.

D. Vertelkienė “Draugo” nr. 160, liepos 9 d., iš Floridos rašo, kad “Miami Lietuvių Tarybos pirmininkas ir atstovai, dalyvavę Miss Universe parengimų komiteto posėdžiuose, perspėjo rengėjus, jog lietuvaite, greičiausia, nesutiks viešai rodytis su maudymosi kostiumu...” Bet, girdi, jina galėtų pasirodyti su tautiniu drabužiu ir t. t.

Ar iš to visko kas nors išėjo?

JAV prezidento Lyndon B. Johnsons žmona Lady Bird yra gavusi du bakalaureatus: vieną mene ir vieną žurnalizme.

Talentinga lietuvaite baigė humanitarinius mokslus

Lietuvių veržlumas baigti aukštuosius mokslus ypač išeivijoje yra sveikintinas reiškinys. Tarp sėkmingai baigusių humanitarinius mokslus Wayne valstybiniame universitete buvo ir lietuvaite **Liucija Mingelaitė**, žurnalisto Vlado ir Lidijos Mingelių dukra.

Liucija yra gražiai pasireikusi ir lietuviškoje veikloje: yra baigusi lituanistinę mokyklą, kelerius metus dainavusi Birutielių mergaičių chore, Lietuvių Balso radijo moterų kvintete, vaidinusi Z. Arlauskaitės -

beautiful girl, Lucia Mingela, played Jenny lady of the night, sings two solos with style and continental magnetism. This girl has a future. Su gastro-lėmis Liucijai teko apkeliauti didesnius Amerikos miestus, kaip New Yorką, Chicagą ir kt.

Kad ir darbas teatre universiteto diplomą nutolino vienu kitu semestru, bet ji studijų nenutraukė ir šiandien Liucija jau baigusi aukštuosius mokslus. Teko patirti, kad Liucija ir dabar svajoja dar išbandyti laimę scenos mene, o taip pat gilintis ir muzikos srityje. Pragyvenimo šaltiniui Liucija mano pradėti pedagoginį darbą, dėstydamą aukštesniose mokyklose anglų ir vokiečių kalbas.

Būdama muzikali, turinti gražų balsą ir gerai pažengusi vaidyboje, Liucija duoda vilčių Detroito kolonijai lietuviškoje veikloje.

Liucijos brolis Sarūnas Stasys baigė Laura J. Osborn gimnaziją. Sarūnas gražiai reiškiasi Detroito skautų veikloje.

St. Slizys

Princesė paprašė traktoriaus

Svedų princesė Desiree, neseniai ištėkėjusi, paprašė savo senelio karalių Gustavą, kad vestuvių dovana jis duotų traktorių, vietoje šeimos brangenybių. Princesė Desiree studijavo agrikultūrą ir ji pasakė, kad traktorių bus daug naudingesnis jos vyro ūkyje, negu šeimos brangenybės.

Kada prasidėjo vyrų antipatija moterims vairuotojoms?

Vyrų antipatija moterims vairuotojoms yra nieko naujo. 205 m. prieš Kristų romėnai išleido įstatymą, draudžiantį moterims važiuoti romėniškai dviračiais vežimėliais.

Kokius vyrus pasirenka mergaitės?

Psichiatrai sako, kad mergaitės linkusios ištėkti už vyrų, panašius į savo tėvus.

Merginos seniau ir dabar

Filmų artistė Marlen Dietrich buvo paklausta, kuo skiriasi šių laikų merginos nuo ankstyvesniųjų.

— Jei kadaise merginos parausdavo, vadinas, jos gėdydavosi. O šiandien — jos gėdisai, jei parausta...

Magiškas marmuras. Sakoma, jog žmogaus pagamintas marmuras savo kokybe pralenkia tikrąjį marmurą. Dirbtinis yra atsparesnis, kietesnis, turis mažiau skylių, nei tikrasis marmuras, lengviau valomas ir atsparus rūkščiai. Kairėje tikrojo marmuro skeveldros, sumaišytos su plastika, sudaro terrazo grindų plyteles. Dešinėje netikrojo marmuro vadinamo “selectron”, staliukas. Iš selectrono padarytas marmuras jau parduodamas daugelio kompanijų.